

АППУ

**ВГО «АСОЦІАЦІЯ ПЛАТНИКІВ
ПОДАТКІВ УКРАЇНИ»**

**ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ТРАНСФЕРТНЕ
ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КІК ТА
ІНШІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ З ОПОДАТКУВАННЯ**

ЗМІСТ

«Декларування податку на прибуток підприємств в умовах воєнного стану в 2023 році»	4
Зміни до форми декларації з податку на прибуток підприємств	5
Терміни сплати та звітний період з податку на прибуток у 2023 році	7
ДПС просить відкоригувати податок на прибуток у разі застосування ТЦУ	9
Інформлист ДПС щодо податкових періодів для платників податку на прибуток, які є виробниками сільськогосподарської продукції	11
Щодо застосування податкових (звітних) періодів платниками податку на прибуток підприємств, які є виробниками сільськогосподарської продукції	18
Особливості податкового обліку активів, що перебувають на окупованих територіях	22
Особливості декларування податку на прибуток та заповнення додатків за умов окупації	24
Податкові аспекти отримання та використання грантових коштів для підприємств з оборотом до 40 млн. грн.	28
Яку форму декларації та за який базовий звітний період має обрати підприємство за результатами діяльності 2022 року, перебуваючи на загальній системі оподаткування з 01.01.2022 по 30.09.2022 три квартали чи рік?	31
Податкове відображення від'ємного значення об'єкта оподаткування та його вплив на майбутні податкові періоди	32
«Актуальні питання трансфертного ціноутворення та оподаткування KIK»	35
Які види операцій є господарськими для цілей ТЦУ?	39
В яких випадках проводяться позапланові перевірки з питань ТЦУ?	40
Нові підстави для перевірок під час війни з ТЦУ та міжнародного оподаткування: роз'яснює ДПС	41
Нові строки зберігання первинки та фінзвітності: аналіз Закону №2970	44
Вимоги до застосування методів ТЦУ щодо сировинних товарів: роз'яснення від ДПС	47
Чи застосовується штраф у разі самостійного виправлення помилок у Звіті про ТЦУ?	56
АКТУЛЬНЕ НА СЬОГОДНІ	59
Як податковий агент може врахувати в рахунок сплати наступних платежів суму надміру сплаченого ВЗ?	61
Яким чином документально підтвердити знищення (втрати) товарів внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану?	62
З 1 червня запрацює оновлений порядок обміну е-документами з контролюючими органами	63
Як перевірятимуть нарахування та сплату ПДФО, ЄСВ і ВЗ: методика від ДПС	65
Мінфін назвав умови проведення планових перевірок ДПС з 1 липня	68
Якими документами платник податку може уповноважити особу підписувати податкові накладні?	69
Яким чином платник податків має можливість надіслати до контролюючого органу річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом?	70

Чи відповідають платежі, які здійснюються згідно договору про передання невиключних майнових прав на використання знаку для товарів та послуг, поняттю роялті та чи є правомірним віднесення таких платежів на витрати підприємства?.....	73
Чи підлягає амортизації транспортний засіб, який було мобілізовано, та у зв'язку з чим не використовується ТОВ у господарській діяльності?	76
Нюанси отримання та використання грантових коштів: ПДВ та податковий кредит	81
Чи є необхідність у подачі окремої/відповідної звітності до податкового органу у розрізі отриманого підприємством гранту та цільового його використання? Якщо так – які саме звіти? ...	83

«Декларування податку на прибуток підприємств в умовах воєнного стану в 2023 році»

Нюанси подання Податкової декларації з податку на прибуток підприємств у електронному форматі

Починаючи з якого звітного періоду та за яким ідентифікатором форми в електронному вигляді подається Податкова декларація з податку на прибуток підприємств зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 20.02.2023 № 101?

31 березня 2023 року набрав чинності наказ Міністерства фінансів України від 20.02.2023 № 101 «Про затвердження Змін до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств», з урахуванням змін, внесених наказом Мінфіну від 13.03.2023 № 130 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 20 лютого 2023 року № 101», яким затверджено зміни до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897, пов'язані з особливостями оподаткування платників податку на прибуток підприємств.

Положеннями [п. 46.6 ст. 46 Податкового кодексу України](#) від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями передбачено, якщо в результаті зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, до визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Таким чином, Декларація за оновленою формою (з урахуванням змін внесених Наказом № 101) подається починаючи зі звітного періоду – півріччя 2023 року.

При цьому платники податку, які застосовують особливості оподаткування діяльності з торгівлі валютними цінностями у готівковій формі, матимуть змогу подати Декларацію за оновленою формою, починаючи зі звітного (податкового) періоду – півріччя 2023 року із відображенням сплачених протягом такого звітного (податкового) періоду сум авансових внесків із пунктів обміну іноземних валют у додатку ОВ до Декларації, та врахувати відповідні суми у зменшення податкових зобов'язань із податку на прибуток підприємств у додатку ЗП до Декларації відповідно до положень п. 141.13 ст. [141 ПКУ](#).

Вищезазначені роз'яснення наведені в [листі ДПС від 04.05.2023 № 9846/7/99-00-21-02-01-07](#).

На вебпорталі ДПС у рубриці Електронна звітність/Платникам податків про електронну звітність/Інформаційно-аналітичне забезпечення/Реєстр електронних форм податкових документів розміщені електронні форми Декларацій (із змінами, внесеними Наказом № 101) з додатками, які приймаються з 01.07.2023 за ідентифікаторами форм:

J0100124 – для юридичних осіб;

F0100724 – для фізичних осіб;

J0100924 – для інститутів спільного інвестування;

J0100524 – для виробників сільськогосподарської продукції за рік (річний податковий (звітний) період починається з 01 липня минулого звітного року і закінчується 30 червня поточного звітного року).

Джерело: <https://zak.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/680081.html>

Зміни до форми декларації з податку на прибуток підприємств

Зміни вносять до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затвердженої наказом Мінфіну від 20.10.2015 № 897 (у редакції наказу від 28.04.2017 № 467).

Мета таких змін — привести декларацію у відповідність до положень Податкового кодексу України (ПК).

Законом України від 21.06.2022 № 2330 статтю 142 ПК доповнили новим пунктом 142.4 щодо особливостей оподаткування платників податку – учасників індустріального парку. Відповідно до цих змін у декларації:

- рядок 10 «Особливі примітки» доповнюють позицією щодо подання декларації учасником індустріального парку;
- показники декларації доповнили новими рядками, в яких зазначають передбачені пунктом 142.4 ПК об'єкти оподаткування;
- додаток ТЦ виклали в новій редакції.

Також підкоригували додаток РІ, через зміни до ПК, а саме:

- Законом України від 29.07.2022 № 2480-IX передбачили тимчасове, за звітні періоди 2022 року, для учасників процедури врегулювання заборгованості, які беруть участь у взаєморозрахунках, що проводять в цілях реалізації заходів, передбачених статтею 4 Закону України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу»

- від 14.07.2021 № 1639-IX, які є платниками податку на прибуток відповідно до розділу III ПК, зменшення фінансового результату до оподаткування на суму коштів, отриманих безпосередньо з державного бюджету відповідно до Закону № 1639, на яку збільшився фінрезультат до оподаткування відповідно до НП(С)БО або МСФЗ;
- Законом України від 20.09.2022 № 2600-IX статтю 141 ПК доповнили пунктом 141.12, яким передбачили особливості оподаткування операцій з першого продажу за договорами купівлі-продажу неподільного житлового об'єкта незавершеного будівництва/майбутнього об'єкта житлової нерухомості. Відповідні особливості оподаткування пов'язані із зменшенням та збільшенням фінрезультату до оподаткування.

Крім того, Законом № 2600, зокрема, виклали в новій редакції підпункт «д» підпункту 141.4.1 ПК щодо визначення доходом нерезидента доходу від продажу чи іншого відчуження нерухомого майна або неподільного об'єкта незавершеного будівництва/майбутнього об'єкта нерухомості чи подільного об'єкта незавершеного будівництва, розташованого чи який після прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта буде розташований на території України, що належать нерезиденту. У зв'язку з цим код рядка 7 **додатка ПН** до рядка 23 ПН до декларації виклали в новій редакції.

- Законом України від 03.11.2022 № 2719-IX внесли зміни, зокрема, до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» ПК. Його доповнили пунктами 66 та 67 щодо зменшення та збільшення фінрезультату до оподаткування, зокрема, на суму нарахованих доходів (витрат) від операцій, пов'язаних із отриманням об'єктів права власності російської федерації та її резидентів, врахованих у фінансовому результаті до оподаткування.

Також декларацію доповнили **додатком ОВ**, в якому платники податку на прибуток підприємств, які ведуть діяльність з торгівлі валютними цінностями у готівковій формі, відображатимуть суму авансових внесків за кожний пункт обміну іноземної валюти, яка сплачується щомісяця та є невід'ємною частиною податку на прибуток підприємств (зміни до ПК, внесені Законом України від 03.11.2022 № 2720-IX).

Додаток ЗП доповнили рядком 16.5, в якому відображають суму нарахованих і сплачених авансових внесків з пунктів обміну іноземних валют, що зменшує суму нарахованого податкового зобов'язання з урахуванням положень ПК.

Додаток ПП до декларації з прибутку доповнили новими графами:

- 7 «Сума податкової пільги, що використана не за цільовим призначенням, гривень»;
- 8 «Сума податкової пільги, що залишилася невикористаною на кінець звітного періоду, гривень».

Також в новій редакції виклали **додаток ВП** до рядків 26 - 29, 31 - 33, 35 декларації.

Накази від 20.02.2023 № 101 та від 13.03.2023 № 130 набрали чинності 31.03.2023 — це день, коли їх опублікував «Офіційний вісник України» № 32.

За нормами **пункту 46.6 Податкового кодексу України** вперше нову декларацію з податку на прибуток платники з квартальним звітним періодом будуть подавати, тобто нова форма декларації починає подаватися починаючи з **півріччя 2023 року**.

Джерело: <https://buhplatforma.com.ua/news/60662-nova-deklaratsiya-z-podatku-na-pributok-proekt-minfinu>

Терміни сплати та звітний період з податку на прибуток у 2023 році

Податок сплачується на прибуток декларується та сплачується у звичайні терміни:

- квартальні платники декларують впродовж **40 к. днів** після кінця кварталу. За IV квартал — **60 к. днів**;
- річні платники податку на прибуток декларують впродовж **60 к. днів** після кінця року.

Єдиноподатники, які перейшли на сплату податку на прибуток мають звітний період з дати переходу на загальну систему по 31 грудня такого року (див. [роз'яснення ЗІР, категорія 102.20.02](#)).

На сплату в усіх платників податку на прибуток дається **10 к. днів** від крайньої дати подачі декларації.

Для 2023 року крайні дати декларування та сплати податку на прибуток наведено у таблиці нижче.

ГРАФІК ЗВІТУВАННЯ ТА СПЛАТИ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК 2023*			
Звітний		Граничний строк для	
квартал	рік	звітування	сплати податку
Квартальні платники податку на прибуток			
I	2023	10.05.2023	20.05.2023
II		09.08.2023	19.08.2023
III		09.11.2023	20.11.2023
IV		01.03.2024	11.03.2024
Річні платники податку на прибуток			
—	2023	01.03.2024	11.03.2024
* платникам податку на прибуток, які не можуть сплачувати податок на прибуток у зв'язку з обставинами воєнного стану потрібно підтвердити <u>неможливість виконувати податкові обов'язки – як підтвердити</u> (див. також п. 69.1 підрозд. 10 Перехідних положень ПКУ)			

Однак по термінах сплати податку на прибуток є один виняток – це спеціальний податковий період для сільськогосподарських товаровиробників.

Спеціальний звітний період з податку на прибуток у сільгоспвиробників у 2023 році

До сільгоспвиробників існує спеціальний звітний період «**01 липня поточного року – 30 червня наступного року**». Він може бути обраний за добровільним рішенням таких платників податку на прибуток.

Така декларація подається впродовж 60 к. днів після закінчення особливого звітного періоду «01 липня – 30 червня». Отже, така декларація за спеціальним періодом за «01 липня 2022 року – 30 червня 2023 року» може бути подана до **29 серпня 2023 року включно**.

У 2022 році з'явився ще один механізм коригування податку на прибуток, окрім податкових різниць. Він спрямований на збільшення суми податку на прибуток до рівня так званого **мінімального податкового зобов'язання (МПЗ)**, але стосується він лише сільськогосподарських виробників.

Мінімальне податкове зобов'язання для сільгоспвиробників

Згідно змін, які було внесено до ПКУ [Законом від 30.11.2021 р. №1914](#) встановлено особливості визначення загального мінімального податкового зобов'язання (МПЗ) платників податку на прибуток для таких платників, які мають земельні ділянки, що віднесені до сільськогосподарських угідь, на праві:

- власності;
- оренди;
- користуванні або інших умовах, у т.ч. емфітевзису.

Такі платники податку на прибуток розраховують різницю між МПЗ та сплаченими податками та витратами на оренду земельної ділянки (за спеціальним переліком). Якщо така **різниця позитивна** (МПЗ > визначених податків і витрат), то вона стає частиною зобов'язань з податку на прибуток (*детальніше – див. п. 141.9 ПКУ*).

Вперше розраховувати МПЗ та подавати відповідний додаток з його розрахунком до декларації з податку на прибуток треба за звітний період 2022 року.

Джерело: https://buhplatforma.com.ua/article/7206-platnik-podatku-na-pributok-na-zagalnih-pdstavah?from=rightblock_top#anc_18

ДПС просить відкоригувати податок на прибуток у разі застосування ТЦУ

ДПС рекомендує переглянути проведені контрольовані операції на відповідність принципу «витягнутої руки» та скористатись можливістю щодо проведення самостійних коригувань

Завдяки системній та послідовній роботі ДПС та її територіальних органів [налагоджено](#) аргументований та конструктивний діалог із платниками податків, які, не чекаючи початку перевірок, здійснюють коригування ціни контрольованої операції і, як наслідок, самостійно збільшують податкові зобов'язання з податку на прибуток підприємств.

Протягом 2015 – 2022 років понад 1 тис. платників податків (або 20% від загальної кількості, що звітували про КО) подали 2,3 тис. декларацій (уточнюючих) з податку на прибуток підприємств і самостійно збільшили фінансовий результат до оподаткування на понад 30,5 млрд грн за КО, умови яких не відповідають принципу «витягнутої руки» та/або розумній

економічній причині (діловій меті). За наслідками даних коригувань задекларовано збільшення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств на понад 2,8 млрд грн та зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування більше ніж на 10,7 млрд гривень.

Незважаючи на дію мораторію щодо проведення документальних перевірок, у зв'язку з карантинними обмеженнями, пов'язаними з COVID-19 та воєнним станом в Україні, платники податків протягом 2020 – 2022 років провели самостійне коригування фінансового результату до оподаткування на понад 15,9 млрд грн, або 52% від загальної суми коригувань (збільшено податок на прибуток на 1,6 млрд грн та зменшено від'ємне значення об'єкта оподаткування на 3,9 млрд грн), у тому числі протягом 2022 року – на 4,9 млрд гривень.

Головним завданням ДПС залишається конструктивний діалог із платниками податків. Наша мета - не проведення перевірок, а допомога бізнесу, зокрема, у завчасному виявленні та уникненні можливих ризиків. Лише у випадках, коли платники податків не зважають на аргументи податківців щодо наявних ризиків ТЦ, контролюючий орган формує кейси, які готові для проведення контрольно-перевірочних заходів після зняття мораторію на перевірки відповідності умов КО принципу «витагнутої руки».

ДПС, зважаючи на складність та новизну наряду трансфертного ціноутворення та міжнародного оподаткування в Україні, повідомляє платникам податків, що у кожному територіальному органі ДПС були створені та функціонують відповідні підрозділи, відкриті до діалогу з бізнесом. Активна комунікація з платниками підтримується за допомогою різних платформ та методів отримання інформації, які можна знайти за [посиланням](#).

З огляду на зазначене вище, ДПС рекомендує платникам податків переглянути проведені КО на відповідність принципу «витагнутої руки» та скористатись можливістю щодо проведення самостійних коригувань відповідно до [пп. 39.5.4 та п. 50.1 ПКУ](#). А у випадках виникнення додаткових запитань звертатись до ДПС для їх роз'яснення та вирішення.

Водночас ДПС висловлює вдячність платникам за своєчасно сплачені податки та збори. На сьогодні це надзвичайно важлива місія, яка забезпечить економічну стабільність країни. Спільними зусиллями ми підтримуємо високу планку результативності, що дасть змогу й надалі досягати амбітних результатів на шляху України до Європейського Союзу та забезпечення економічної стабільності держави в умовах воєнного стану.

Джерело: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/655362.html>

Інформлист ДПС щодо податкових періодів для платників податку на прибуток, які є виробниками сільськогосподарської продукції

Для виробників сільськогосподарської продукції, які у 2022 році перейшли зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування, не обрали «особливий» річний податковий (звітний) період для податку на прибуток підприємств, який починається з 1 липня 2022 року і закінчується 30 червня 2023 року, та у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за 2022 рік:

- перевищує 40 мільйонів гривень – у 2023 році застосовуються такі податкові (звітні) періоди для податку на прибуток підприємств як календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік.
- не перевищує 40 мільйонів гривень – у 2023 році застосовується річний податковий (звітний) період, який починається з 1 січня і закінчується 31 грудня 2023 року.

В інформаційному листі № 3/2023 розглянуто особливості визначення податкових (звітних) періодів для податку на прибуток підприємств платниками такого податку, які є виробниками сільськогосподарської продукції, у разі переходу на загальну систему оподаткування або змін у застосуванні таких податкових (звітних) періодів в окремих випадках зазначеними платниками.

Ви дізнаєтеся:

- про особливості визначення податкового (звітного) періоду для податку на прибуток підприємств сільськогосподарськими товаровиробниками, які є платниками податку на прибуток підприємств, або з огляду на законодавчі зміни, чи з інших підстав стали платниками такого податку;
- які податкові (звітні) періоди встановлені для податку на прибуток підприємств;
- для яких платників встановлюється річний податковий (звітний) період;
- про застосування податкових (звітних) періодів платниками податку на прибуток підприємств, які є виробниками сільськогосподарської продукції тощо.

Ознайомитися з текстом інформаційного листа можна нижче у цьому листі, оригінальний документ можна продивитись [тут](#).

ТЕКСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЛИСТА:

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

№ 3/2023

Особливості визначення податкових (звітних) періодів для платників податку на прибуток підприємств, які є виробниками сільськогосподарської продукції

У цьому інформаційному листі розглянуто особливості визначення податкових (звітних) періодів для податку на прибуток підприємств платниками такого податку, які є виробниками сільськогосподарської продукції, у разі переходу на загальну систему оподаткування або змін у застосуванні таких податкових (звітних) періодів в окремих випадках зазначеними платниками. Цей лист має інформаційний характер та не є індивідуальною податковою консультацією, оскільки не базується на особливостях фактичних обставин операцій конкретного платника податку. Інформаційний лист ґрунтується на положеннях чинного законодавства України та практики його застосування, які можуть змінитися в майбутньому.

Кожен платник податку у порядку, визначеному статтями [52 та 53 Податкового кодексу України](#), може звернутися до контролюючого органу з наведенням фактичних обставин операцій та наданням відповідних матеріалів для отримання індивідуальної податкової консультації.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ВИКОРИСТАНІ В ЦЬОМУ РОЗ'ЯСНЕННІ

1. [ПКУ – Податковий кодекс України](#);
2. Закон № 1914 – Закон України від 30 листопада 2021 року № 1914-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень»;
3. Наказ № 897 – наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств» від 20 жовтня 2015 року № 897 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 20 лютого 2023 року № 101) зі змінами та доповненнями.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сільськогосподарські товаровиробники, що є юридичними особами, для цілей оподаткування можуть перебувати на загальній системі оподаткування, що передбачає сплату податку на прибуток підприємств або на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності зі сплатою єдиного податку.

Нагадаємо!!!

Суб'єкти господарювання, діяльність яких згідно з КВЕД-2010 відноситься до класів 01.47 (розведення свійської птиці), 01.49 (в частині розведення та вирощування перепелів і страусів) та 10.12 (виробництво м'яса свійської птиці) не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи (згідно із змінами, внесеними до ПКУ Законом № 1914, який набрав чинності з 01.01.2022, відповідно [до п.п. 291.5 прим.1.1 п. 291.5 прим.1 ст. 291 ПКУ](#)).

Для цих сільськогосподарських товаровиробників на загальній системі оподаткування передбачено пільгу в оподаткуванні податком на прибуток підприємств. Так, у порядку, встановленому [п. 57 підрозділу 4 розділу XX ПКУ, з 01.01.2022](#) тимчасово, до 1 січня 2027 року, звільняється від оподаткування прибуток сільськогосподарських товаровиробників, що провадять виключно такі види діяльності згідно з КВЕД-2010:

- клас 01.47 (розведення та вирощування свійської птиці, за виключенням вирощування курей, одержування яєць курей та діяльності інкубаторних станцій з вирощування курей);
- клас 01.49 (в частині розведення та вирощування перепелів і страусів);
- та клас 10.12 (виробництво м'яса свійської птиці, за виключенням виробництва м'яса курей, витоплювання жиру курей, забою, оброблення та

	фасування м'яса курей), а також здійснюють діяльність з реалізації власно виробленої (вирощеної) такої продукції (за виключенням м'яса курей).

У сільськогосподарських товаровиробників, які є платниками податку на прибуток підприємств, або з огляду на законодавчі зміни, чи з інших підстав стали платниками такого податку, виникають питання щодо правильного визначення податкового (звітного) періоду для податку на прибуток підприємств.

Так, сільськогосподарським товаровиробником є юридична особа незалежно від організаційно-правової форми або фізична особа – підприємець, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції та/або розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах) та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі власновиробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснює операції з її постачання (прим. 1).

Відповідно, сільськогосподарська продукція (сільськогосподарські товари) – продукція/товари, що підпадають під визначення груп 1 – 24 УКТ ЗЕД, якщо при цьому такі товари (продукція) вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів (продукції), якщо вони були придбані або вироблені на власних або орендованих потужностях (площах) для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання (прим. 2).

Податковими (звітними) періодами для податку на прибуток підприємств, як встановлено пунктом [137.4 статті 137 ПКУ](#), крім випадків, передбачених пунктом 137.5 цієї статті, є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При цьому податкова декларація розраховується наростаючим підсумком. Податковий (звітний) період починається з першого календарного дня податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем податкового (звітного) періоду, крім:

- виробників сільськогосподарської продукції, які можуть обрати річний податковий (звітний) період, який починається з 1 липня минулого звітного року і закінчується 30 червня поточного звітного року;

Для цілей оподаткування податком на прибуток до підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, належать підприємства, дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції

власного виробництва за попередній податковий (звітний) рік перевищує 50 відсотків загальної суми доходу (прим. 3).

- у разі якщо особа ставить на облік контролюючим органом як платник податку протягом податкового (звітного) періоду, перший податковий (звітний) період розпочинається з дати, на яку припадає початок такого обліку, і закінчується останнім календарним днем такого податкового (звітного) періоду (прим. 4);
- якщо платник податку ліквідується (у тому числі до закінчення першого податкового (звітного) періоду), останнім податковим (звітним) періодом вважається період, на який припадає дата ліквідації (прим. 5).

Річний податковий (звітний) період встановлюється, зокрема, для таких платників податку:

- платників податку, які зареєстровані протягом звітного (податкового) року (новостворені), що сплачують податок на прибуток на підставі річної податкової декларації за період діяльності у звітному (податковому) році;
- виробників сільськогосподарської продукції;
- платників податку, в яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за попередній річний звітний період, не перевищує 40 мільйонів гривень. При цьому до річного доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначеного за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), включається дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи (прим. 6).
- Податкові декларації в загальному порядку, крім випадків, передбачених ПКУ, подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює, зокрема:
  - календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя) (прим. 7);
  - календарному року, крім випадків, передбачених підпунктами [49.18.4 та 49.18.5 п. 49.18 ст. 49 ПКУ](#), – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року (прим. 8);
  - календарному року для платників податку на прибуток (у тому числі платників частини чистого прибутку (доходу)), для податкової декларації (у

тому числі розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку), яка розраховується наростаючим підсумком за рік, – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім

- календарним днем звітнього (податкового) року (прим. 9).

Довідково: форма Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затверджена Наказом № 897. Якщо податкова декларація за квартал, півріччя, три квартали або рік розраховується наростаючим підсумком на підставі показників базових податкових періодів, з яких складаються такі квартал, півріччя, три квартали або рік (без урахування авансових внесків), згідно з відповідним розділом ПКУ, зазначена податкова декларація подається у строки, визначені пунктом [49.18 ст. 49 ПКУ](#) для такого базового звітнього (податкового) періоду, крім податкової декларації з податку на прибуток та розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку, які розраховуються наростаючим підсумком за рік (прим. 10).

Якщо підприємство, основною діяльністю якого є виробництво сільськогосподарської продукції, обирає річний податковий (звітний) період з податку на прибуток, який починається з 1 липня минулого звітнього року і закінчується 30 червня поточного звітнього року, то такий платник податку подає Податкову декларацію за такий податковий (звітний) період протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітнього (податкового) року.

Звернемо увагу!

Гранична дата подання Податкової декларації сільськогосподарським товаровиробником – платником податку на прибуток за «особливий» річний звітний період з 1 липня 2022 року по 30 червня 2023 року – 29 серпня 2023 року, а граничний строк сплати суми податкового зобов'язання за такою Податковою декларацією – до 8 вересня 2023 року включно.

Зауважимо, що у рядку 10 заголовної частини форми Податкової декларації проставляється особлива відмітка про надання такої декларації виробником сільськогосподарської продукції.

Якщо ж виробник сільськогосподарської продукції не обирає «особливий» річний податковий (звітний) період з податку на прибуток, який починається з 1 липня минулого звітнього року і закінчується 30 червня поточного звітнього року, то такий платник податку подає Податкові декларації в загальному порядку у строки, визначені пунктом [49.18 ст. 49 ПКУ](#).

Нагадуємо, що відповідно до [п. 46.2 ст. 46 ПКУ](#) платник податку на прибуток (крім платників податку на прибуток, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані

оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом) подає разом з відповідною

Податковою декларацією квартальну або річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання Податкової декларації з урахуванням вимог

[ст. 137 ПКУ](#).

Платники податку на прибуток, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають разом з податковою декларацією за відповідний податковий (звітний) період звіти:

- про фінансовий стан (баланс);
- про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), складені до перевірки фінансової звітності аудитором.

Звіт про фінансовий стан (баланс) і звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати) подаються платниками податку згідно з цим абзацом за формою, визначеною згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», у порядку, передбаченому для подання Податкової декларації з урахуванням вимог [ст. 137 ПКУ](#).

Наведені вище звіти, що подаються відповідно до абзаців першого та другого п. 46.2 ст. 46 ПКУ, є додатком, зокрема, до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств та її невід'ємною частиною.

Платники податку на прибуток – виробники сільськогосподарської продукції, які обрали річний податковий (звітний) період відповідно до [п.п. 137.4.1 п. 137.4 ст. 137 ПКУ](#), складають та подають з відповідною Податковою декларацією фінансову звітність за перше півріччя минулого звітного року, за минулий звітний рік та за перше півріччя поточного звітного року.

Щодо застосування податкових (звітних) періодів платниками податку на прибуток підприємств, які є виробниками сільськогосподарської продукції

1. Як прозвітувати платнику податку на прибуток підприємств, основною діяльністю якого є виробництво сільськогосподарської продукції та який перейшов зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування з 1 січня поточного звітного року і обрав «особливий» податковий (звітний) період, передбачений для виробників сільськогосподарської продукції?

Такий платник за період оподаткування, що передуює переходу на «особливий» річний податковий період, повинен подати Податкову декларацію за період з 1 січня по 30 червня поточного звітного року та повідомити контролюючий орган про такий перехід шляхом надання відповідних пояснень до Податкової декларації. Починаючи з 1 липня поточного року, виробник сільськогосподарської продукції застосовує вже «особливий» річний податковий період, який починається з 1 липня поточного звітного року і закінчується 30 червня наступного звітного року. Особлива відмітка про надання Податкової декларації виробником сільськогосподарської продукції за відповідний «особливий» річний податковий (звітний) період проставляється у рядку 10 заголовної частини форми Податкової декларації.

2. Як визначається перший податковий (звітний) період для платника податку на прибуток підприємств, основною діяльністю якого є виробництво сільськогосподарської продукції та який перейшов зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування у поточному році і не обрав «особливий» податковий (звітний) період, передбачений для виробників сільськогосподарської продукції?

У такому випадку виробники сільськогосподарської продукції, які перейшли зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування, у першому звітному році застосовують річний податковий (звітний) період для податку на прибуток підприємств як новостворені платники такого податку. Тобто річний податковий (звітний) період для них починається з дати переходу на загальну систему оподаткування і закінчується останнім календарним днем такого річного податкового (звітного) періоду. Наприклад: для підприємства, що є виробником сільськогосподарської продукції та яким з

01.04.2023 здійснено перехід зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування і не обрано «особливий» податковий (звітний) період з податку на прибуток підприємств, передбачений для виробників сільськогосподарської продукції, перший податковий (звітний) період для податку на прибуток підприємств розпочинається з 01.04.2023 і закінчується 31.12.2023.

3. Які податкові (звітні) періоди у 2023 році застосовуються для платника податку на прибуток підприємств, для якого одночасно виконуються такі умови:

- є виробником сільськогосподарської продукції;
- перейшов зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування з 01.01.2022;
- не обрав «особливий» податковий (звітний) період;
- річний дохід, визначений за правилами бухгалтерського обліку за 2022 рік, перевищує /не перевищує 40 мільйонів гривень?

Для виробників сільськогосподарської продукції, які у 2022 році перейшли зі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на загальну систему оподаткування, не обрали «особливий» річний податковий (звітний) період для податку на прибуток підприємств, який починається з 1 липня 2022 року і закінчується 30 червня 2023 року, та у яких річний

дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за 2022 рік:

перевищує 40 мільйонів гривень – у 2023 році застосовуються такі податкові (звітні) періоди для податку на прибуток підприємств як календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік.

не перевищує 40 мільйонів гривень – у 2023 році застосовується річний податковий (звітний) період, який починається з 1 січня і закінчується 31 грудня 2023 року.

4. Як правильно визначити податковий (звітний) період виробнику сільськогосподарської продукції при поданні податкової декларації (квартальний чи річний) та прозвітувати у разі відмови від

застосування «особливого» річного періоду, починаючи з 1 січня поточного звітного року?

Виробники сільськогосподарської продукції, які для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств відмовилися від застосування «особливого» річного періоду (з 1 липня минулого звітного року по 30 червня поточного звітного року), починаючи з 1 січня поточного року, визначають податковий (звітний) період за загальними правилами, передбаченими для платників податку на прибуток підприємств.

При цьому за період з 1 липня по 31 грудня минулого звітного року виробник сільськогосподарської продукції має подати окрему Податкову декларацію у строки, встановлені для річного звітного (податкового) періоду, тобто протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року, разом з відповідною річною фінансовою звітністю.

Щодо подальшого визначення податкових (звітних) періодів, якщо річний дохід виробників сільськогосподарської продукції від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за весь попередній річний звітний період перевищує 40 мільйонів гривень, то, починаючи з 1 січня поточного звітного року, податковими (звітними) періодами для податку на прибуток підприємств є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік.

Якщо такий дохід не перевищує 40 мільйонів гривень, то такі виробники сільськогосподарської продукції – платники податку на прибуток застосовують річний податковий (звітний) період, який починається з 1 січня по 31 грудня поточного звітного року.

Крім того, у випадку прийняття рішень платником податку на прибуток підприємств, що є виробником сільськогосподарської продукції, щодо зміни податкових (звітних) періодів для звітування такому платнику податку на прибуток необхідно повідомити контролюючий орган про такі рішення, надавши відповідні пояснення до Податкової декларації з цього податку.

5. За який податковий (звітний) період та в який термін платнику податку на прибуток, що є виробником сільськогосподарської продукції, але не обрав «особливий» річний податковий (звітний) період, а застосовував календарний річний податковий (звітний) період з податку на прибуток (його доходи за попередній річний звітний період за даними фінансової звітності не перевищували 40 мільйонів гривень), потрібно подавати податкову декларацію, якщо в середині року такий платник переходить на спрощену систему оподаткування?

Платник податку на прибуток у разі переходу на спрощену систему оподаткування в середині року подає Податкову декларацію за звітний період, що передує кварталу, з якого він переходить на спрощену систему оподаткування, у термін, передбачений [п.п. 49.18.2 п. 49.18 ст. 49 ПКУ](#) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) періоду.

6. Платник податку на прибуток два роки поспіль застосовував «особливий» річний податковий (звітний) період, користуючись своїм статусом виробника сільськогосподарської продукції.

однак, зважаючи на обставини, платник дещо змінив види діяльності і за результатами останнього звітного періоду втратив статус виробника сільськогосподарської продукції – його дохід від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за податковий (звітний) рік (з 1 липня минулого звітного року по 30 червня поточного звітного року) не перевищує 50 відсотків загальної суми доходу. як в подальшому такому платнику звітувати з податку на прибуток?

Такий платник втрачає право на застосування «особливого» річного податкового (звітного) періоду. Якщо його річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками звітів про фінансові результати (звітів про сукупний дохід), за весь попередній річний податковий (звітний) період (з 1 липня минулого звітного року по

30 червня поточного звітного року) не перевищує 40 мільйонів гривень, то платник податку на прибуток після подання Податкової декларації за «особливий» річний звітний період подає Податкову декларацію за податковий (звітний) період, який починається з 1 липня і закінчується 31 грудня поточного звітного року. У разі, якщо річний дохід, визначений за показниками відповідної фінансової звітності, перевищив показник 40 мільйонів гривень за весь попередній річний податковий (звітний) період (з 1 липня минулого звітного року по 30 червня поточного звітного року), для

такого платника звітними періодами для подання Податкової декларації у «післяособливий» звітний період є: три квартали – починається з 1 липня і закінчується 30 вересня поточного звітного року, та рік – починається з 1 липня і закінчується 31 грудня поточного звітного року.

Джерело: <https://dp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/672843.html> <http://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/671480.html>

Особливості податкового обліку активів, що перебувають на окупованих територіях

З питань бухгалтерського обліку активів, які знаходяться на тимчасово окупованій території держави та над якими втрачено контроль через наслідки російської військової агресії проти України, Міністерством фінансів України надано роз'яснення листом від 10.10.2022 № 41010-06-62/23254, яке розміщено на вебпорталі ДПС (<https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/629143.html>).

У своєму роз'ясненні Мінфін зазначає, що для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка.

Для дотримання порядку проведення інвентаризації слід керуватися Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, та Порядком подання фінансової звітності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 року № 419.

Необоротні активи та запаси, які відображалися в бухгалтерському обліку до введення воєнного стану та які на дату складання фінансової звітності фактично перебувають на тимчасово окупованій території або в районах проведення воєнних (бойових) дій, продовжують обліковуватись у складі активів підприємства.

Одночасно підприємство має оцінити негативний вплив змін в економічному і правовому середовищі та визнати суми втрат від зменшення корисності необоротних активів до моменту настання умов доступу до таких активів, проведення інвентаризації та прийняття відповідно рішення щодо їх списання або відновлення корисності.

При цьому підприємства, які перебувають в районах проведення воєнних (бойових) дій та застосовують для ведення бухгалтерського обліку національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, виявлені в

результаті інвентаризації нестачі, втрати або знищення необоротних активів та запасів на підставі належним чином оформлених документів відображають у складі витрат підприємства.

Інформація про відсутність доступу до активів та первинних документів підприємства зазначається у примітках до фінансової звітності.

Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів у податковому обліку для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств встановлено пунктом 138.3 ст. 138 [Податкового кодексу України](#).

Розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених ПКУ.

При нарахуванні амортизації необоротних активів згідно

[з п. 138.1 ст. 138 ПКУ](#) платник податку на прибуток збільшує фінансовий результат до оподаткування на суму нарахованої амортизації основних засобів та/або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

На підставі [п. 138.2 ст. 138 ПКУ](#) фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму розрахованої амортизації основних засобів та/або нематеріальних активів відповідно до пункту [138.3 ст. 138 ПКУ](#).

Водночас, згідно [з п.п. 138.3.2 п. 138.3 ст. 138 ПКУ](#) не підлягають амортизації та проводяться за рахунок відповідних джерел витрати на придбання/самостійне виготовлення невиробничих основних засобів, а також витрати на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення.

Невиробничими основними засобами вважаються основні засоби, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку на прибуток підприємств.

Крім того, у податковому обліку амортизація не нараховується за період невикористання (експлуатації) основних засобів у господарській діяльності у зв'язку з їх консервацією.

Отже, якщо основні засоби, призначені для використання у господарській діяльності платника податку на прибуток, знаходяться на тимчасово окупованій території або в районах проведення воєнних (бойових) дій, та нарахування амортизації таких активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової

звітності у бухгалтерському обліку не припиняється, то такі основні засоби можуть амортизуватися протягом такого періоду у податковому обліку відповідно до вимог [п. 138.3 ст. 138 ПКУ](#).

У разі, якщо платник податку на прибуток до моменту настання умов доступу до необоротних активів (основних засобів) за результатами оцінки негативного впливу змін в економічному і правовому середовищі визнає суми втрат від зменшення корисності таких активів, то такий платник, керуючись [п. 138.1 ст. 138 ПКУ](#), збільшує фінансовий результат до оподаткування на суму втрат від зменшення корисності таких основних засобів, включених до витрат звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Джерело: <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/629143.html>

Особливості декларування податку на прибуток та заповнення додатків за умов окупації

Яким чином здійснювати у подальшому декларування податку на прибуток за умови відсутності компонентів витрат по ньому, починаючи зі звітного періоду – 2021 рік, а також відсутністю бухгалтерського та податкового обліку у розрізі необоротних активів, капіталу у дооцінках та пов'язаних з ними відкладених податкових зобов'язань? Як здійснити заповнення додатків АМ та РІ до податкової декларації з податку на прибуток підприємств за умов окупації?

Згідно з [п. 44.1 ст. 44 Кодексу](#) для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим [п. 44.1 ст. 44 Кодексу](#).

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток підприємств використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності

щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (абзац

перший [п. 44.2 ст. 44 Кодексу](#)).

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності ([абзац перший частини другої ст. 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами](#)).

Таким чином, питання бухгалтерського обліку активів, які знаходяться на тимчасово окупованій території держави та над якими втрачено контроль через наслідки російської військової агресії проти України, а також щодо відповідних підтверджуючих документів в частині методології такого обліку належать до компетенції Міністерства фінансів України.

Відповідно до абзацу першого [п.п. 69.1 п. 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#) у разі відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності та/або документів (повідомлень), у тому числі передбачених [статтями 39 і 39 2, пунктом 46.2 ст. 46 цього Кодексу](#), реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом

відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Як передбачено абзацом [четвертим п.п. 69.1 п. 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#), платники податків, у тому числі щодо своєї філії, представництва, відокремленого чи іншого структурного підрозділу, у яких відновилися можливість виконувати свої податкові обов'язки, граничний термін виконання яких припадає на період починаючи з 24 лютого 2022 року до дня відновлення можливості платника податків, звільняються від відповідальності за несвоєчасне виконання таких обов'язків, передбачених цим Кодексом, за умови виконання ними таких податкових обов'язків, щодо реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, подання звітності, сплати податків і зборів, протягом 60 календарних днів з першого дня місяця, наступного за місяцем відновлення таких можливостей платників податків. Згідно з абзацом

восьмим [п.п. 69.1 п. 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#) порядок підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у цьому підпункті, та перелік документів на підтвердження затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Відповідно до п. 3 розділу II Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті [69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України](#), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.07.2022 № 225 (далі – Порядок № 225) заява про відсутність можливості виконання платником податків податкового обов'язку (крім виконання обов'язку щодо реєстрації акцизних накладних та/або подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового, та/або подання заявки на переміщення пального або спирту етилового транспортними засобами, що не є акцизними складами пересувними тощо) (далі – Заява), зокрема, має містити чітке та стисле обґрунтування підстав для підтвердження неможливості виконання платником податків податкових обов'язків з посиланням на документальне підтвердження викладених фактів.

Таким чином, якщо платник податків у період дії воєнного стану не має можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, що підтверджується відповідним рішенням контролюючого органу згідно з Порядком № 225, то такий платник податків звільняється від передбаченої Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

У разі, якщо у платника податків відновилися можливості виконувати свої податкові обов'язки, граничний термін виконання яких припадає на період починаючи з 24 лютого 2022 року до дня відновлення можливості платника податків, такий платник звільняється від відповідальності за несвоєчасне виконання своїх податкових обов'язків, передбачених Кодексом, за умови виконання ним таких податкових обов'язків, щодо реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, подання звітності, сплати податків і зборів, протягом 60 календарних днів з першого дня місяця, наступного за місяцем відновлення таких можливостей платника податків.

Крім того, зазначимо, що [п.п. 69.28 п. 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#) врегульовано питання підтвердження операцій платника податків первинними документами на період до припинення або скасування воєнного стану на території України.

Підпунктом [69.28 п. 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#) встановлено,

що до платників податків / податкових агентів, які провадили діяльність на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, і не можуть пред'явити первинні документи, на підставі яких здійснюється облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, як виняток із положень [статті 44 цього Кодексу](#) застосовуються спеціальні правила для підтвердження даних, визначених у податковій звітності.

У разі втрати та/або неможливості вивезення первинних документів платник податків / податковий агент подає до контролюючого органу в довільній формі повідомлення про неможливість вивезення первинних документів, підписане керівником підприємства та головним бухгалтером, в якому зазначаються: обставини, що призвели до втрати та/або неможливості вивезення первинних документів, податкові (звітні) періоди, а також загальний перелік первинних документів (за можливості - із зазначенням реквізитів).

Після подання до контролюючого органу повідомлення про неможливість вивезення первинних документів у зв'язку з їх знаходженням на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, запроваджується мораторій на проведення документальних перевірок щодо зазначених у повідомленні податкових (звітних) періодів.

Якщо після подання повідомлення про неможливість вивезення первинних документів платнику податків / податковому агенту стане відомо про втрату таких документів, такий платник податків / податковий агент зобов'язаний подати до контролюючого органу повідомлення про втрату первинних документів із зазначенням обставин такої втрати.

Відповідно до [п. 52.8 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього Кодексу щодо надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з [п.п. 69.9 п. 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу](#) для платників податків та контролюючих органів тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію (п. 52.2 ст. 52 Кодексу).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1241/ІПК/99-00-21-02-02-06 від 19.05.2023

Податкові аспекти отримання та використання грантових коштів для підприємств з оборотом до 40 млн. грн.

Чи є об'єктом оподаткування з податку на прибуток кошти отримані у вигляді гранту (з посиланням на статті Кодексу)?

Чи має право підприємство визнати витратами: товари, роботи, послуги, амортизацію основних засобів, заробітну плату та податки з неї, які були придбані/сплачені за грантові кошти?

Чи повинні застосовуватися податкові різниці при обрахунку об'єкту оподаткування податком на прибуток за отримані грантові кошти (оборот підприємства за рік не перевищує 40млн.грн.)?

Чи повинні застосовуватися податкові різниці при обрахунку об'єкту оподаткування податком на прибуток при нарахуванні амортизації необоротних активів, собівартості товарів і послуг, придбаних за рахунок грантових коштів (оборот підприємства за рік не перевищує 40млн.грн.)?

Підпунктом [14.1.277¹](#). п. 14.1 ст. 14 Кодексу визначено, що бюджетний грант – цільова допомога у вигляді коштів або майна, що надаються на безоплатній і безповоротній основі за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги для реалізації проекту або програми у сферах культури, туризму та у секторі креативних індустрій, спорту та інших гуманітарних сферах у порядку, встановленому законом. Перелік надавачів бюджетних грантів визначає Кабінет Міністрів України.

Відповідно до постанови [Кабінету Міністрів України від 18.08.2021 № 867](#) (далі – постанова № 867) надавачем бюджетних грантів виступає Український культурний фонд.

Порядок надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу встановлено постановою [Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 № 738](#) (зі змінами та доповненнями) (далі – постанова № 738).

Постанова № 738 визначає умови, критерії, механізм надання безповоротної державної допомоги фізичним особам, суб'єктам господарювання (далі – отримувач) у формі мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу (далі – мікрогрант).

[Пунктом 2 постанови № 738](#) передбачено, що головним розпорядником бюджетних коштів є Мінекономіки, розпорядником коштів Фонду

загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття (далі – Фонд) є Державний центр зайнятості.

Пунктом п. 1 постанови № 738 визначено, що метою надання безповоротної державної допомоги у формі мікрогрантів є сприяння зайнятості населення, створення або розвиток власного бізнесу.

Джерелами фінансування надання мікрогрантів отримувачам є кошти:

Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;

державного бюджету;

що надходять на рахунок «Фонду підтримки малого та середнього бізнесу» Мінекономіки, відкритий у Національному банку, на який зараховуються внески від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права у національній та іноземній валюті як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти та дарунки.

Враховуючи викладене вище, грантові кошти, які отримало ТОВ для придбання основних засобів, товарів, послуг та іншого не є бюджетним грантом, а належать до безповоротної державної допомоги, яка надається відповідно до постанови № 738.

Відповідно до п.п. 14.1.257 п. 14.1 ст. 14 Кодексу фінансова допомога – фінансова допомога, надана на безповоротній або поворотній основі.

Безповоротна фінансова допомога – це, зокрема, сума коштів, передана платнику податків згідно з договорами дарування, іншими подібними договорами або без укладення таких договорів.

Відповідно до п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

Для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує сорока мільйонів гривень, об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 цього Кодексу), визначені відповідно до положень цього розділу. Платник податку, у якого річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує сорока мільйонів гривень, має право прийняти рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 цього Кодексу), визначені відповідно до положень цього розділу, не більше одного разу протягом безперервної сукупності років в кожному з яких виконується цей критерій щодо розміру доходу. Про

прийняте рішення платник податку зазначає у податковій звітності з цього податку, що подається за перший рік в такій безперервній сукупності років. В подальші роки такої сукупності коригування фінансового результату також не застосовуються (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених [п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 цього Кодексу](#)).

Якщо у платника, який прийняв рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених [п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 цього Кодексу](#)), визначені відповідно до положень цього розділу, в будь-якому наступному році річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період перевищує сорок мільйонів гривень, такий платник визначає об'єкт оподаткування починаючи з такого року шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці, визначені відповідно до положень цього розділу.

Для цілей цього підпункту до річного доходу від будь-якої діяльності, визначеного за правилами бухгалтерського обліку, включається дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи.

Отже, якщо платник податку на прибуток, у якого річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує сорока мільйонів гривень, прийняв рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування, то такий платник визначає об'єкт оподаткування податком на прибуток без коригувальних різниць, передбачених розділом III Кодексу (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених [п.п. 140.4.8 п. 140.4 та п.п. 140.5.16 п. 140.5 ст. 140 цього Кодексу](#)).

При цьому, оскільки отриманий платником грант не підпадає під визначення бюджетного гранту відповідно до [п.п. 14.1.277¹ п. 14.1 ст. 14 Кодексу](#), то різниці для коригування фінансового результату до оподаткування за таким грантом не виникають.

Зазначені операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату до оподаткування.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої [ст. 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»](#) (зі змінами та доповненнями).

Отже, питання формування доходів та витрат у бухгалтерському обліку у разі отримання таких грантових коштів, належить до компетенції Міністерства фінансів України.

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1235/ІПК/99-00-21-02-02-06 від 19/05/2023

Яку форму декларації та за який базовий звітний період має обрати підприємство за результатами діяльності 2022 року, перебуваючи на загальній системі оподаткування з 01.01.2022 по 30.09.2022 три квартали чи рік?

Відповідно до [п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Кодексу](#) об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього Кодексу.

Згідно [п. 137.4 ст. 137 Кодексу](#) податковими (звітними) періодами для податку на прибуток підприємств, крім випадків, передбачених п. 137.5 цієї статті, є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При цьому податкова декларація розраховується наростаючим підсумком.

Отже, якщо платник податку на прибуток з 01.01.2022 по 02.10.2022 знаходився на загальній системі оподаткування, а з 03.10. 2022 року переходить на сплату єдиного податку третьої групи за ставкою 2 відсотки він зобов'язаний скласти та подати Декларацію за звітний (податковий) період – 2022 рік. У цій декларації будуть враховані наростаючим підсумком результати діяльності починаючи з 01 січня звітного року по дату переходу на єдиний податок та подати у складі такої Декларації фінансову звітність складену за результатами діяльності за цей період.

Відповідно до [п. 52⁸ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього Кодексу щодо надання

контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з [п.п. 69.9 п. 69 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) для платників податків та контролюючих органів тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію ([п. 52.2 ст. 52 Кодексу](#)).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1234/ПК/99-00-21-02-02-06 від 19.05.2023

Податкове відображення від'ємного значення об'єкта оподаткування та його вплив на майбутні податкові періоди

1. У якому майбутньому податковому (звітному) періоді та в якому розмірі підприємство в праві буде відобразити залишок від'ємного значення об'єкта оподаткування за минулі податкові (звітні) роки у розмірі 50 відсотків, що не увійшов у податкову декларацію за I квартал 2023 року – для зменшення фінансового результату до оподаткування таких майбутніх податкових (звітних) років на частину суми залишку такого від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років?

2. У якому додатку, розділі та рядку такої декларації повинно буде відобразити залишок від'ємного значення за минулі податкові (звітні) роки у розмірі 50 відсотків, який не увійшов у податкову декларацію за I квартал 2023 року?

3. Як при визначенні суми від'ємного значення буде враховуватись від'ємне значення діяльності підприємства за поточний – 2023 рік при наявному залишку від'ємного значення, що не увійшло у податкову декларацію за I квартал 2023 року?

Відповідно до підпункту [14.1.24 пункту 14.1 статті 14 Кодексу](#) великий платник податків - юридична особа або постійне представництво нерезидента на території України, у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує еквівалент 50 мільйонів євро, визначений за середньозваженим офіційним курсом Національного банку України за той самий період, або загальна сума податків, зборів, платежів, сплачених до Державного бюджету України, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, крім митних платежів, за такий самий період перевищує еквівалент 1,5 мільйона євро, визначений за середньозваженим офіційним курсом Національного банку України за той самий період.

Згідно з пунктом [64.7 статті 64 Кодексу](#) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, визначає порядок обліку платників податків у контролюючих органах та порядок формування Реєстру великих платників податків на відповідний рік з урахуванням критеріїв, визначених цим Кодексом для великих платників податків.

У разі включення платника податків до Реєстру великих платників податків на нього поширюються особливості, визначені цим Кодексом для великих платників податків.

Згідно з підпунктом [140.4.4 пункту 140.4 статті 140 Кодексу](#) встановлено, що фінансовий результат до оподаткування зменшується, зокрема, на суму від'ємного значення об'єкта оподаткування платника (крім великих платників податків) минулих податкових (звітних) років.

Великі платники податків зменшують фінансовий результат до оподаткування на частину суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років до повного його погашення у такому порядку.

Великі платники податків мають право зменшувати фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду (прибуток, збиток або нульове значення) не більше ніж на 50 відсотків непогашеної суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років.

Сума від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років, не погашена позитивним значенням об'єкта оподаткування податкового (звітного) року, зменшує фінансовий результат до оподаткування (прибуток, збиток або нульове значення) майбутніх податкових (звітних) періодів у розмірі не більше 50 відсотків такої непогашеної суми до її повного погашення.

Якщо непогашена сума від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років становить не більше 10 відсотків позитивного значення об'єкта оподаткування податкового (звітного) періоду, обрахованого відповідно до підпункту [134.1.1 пункту 134.1 статті 134 цього Кодексу](#) без урахування непогашеного від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років, така сума від'ємного значення зменшує фінансовий результат до оподаткування цього податкового (звітного) періоду в повному обсязі.

Положення цього підпункту застосовуються з урахуванням пунктів 3 та 4² підрозділу [4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу](#).

Для цілей цього підпункту погашеними вважаються суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років, для яких одночасно виконуються дві такі умови:

а) ці суми були включені до розрахунку об'єкта оподаткування майбутніх податкових (звітних) періодів;

б) за рахунок цих сум було зменшено позитивне значення об'єкта оподаткування (прибуток) відповідних податкових (звітних) років, обраховане відповідно до підпункту [134.1.1 пункту 134.1 статті 134 цього Кодексу](#) без урахування непогашеного від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років

Отже, великий платник податків в усіх чотирьох деклараціях з податку на прибуток підприємств за звітні періоди 2023 року - I квартал, півріччя, 9 місяців, рік у рядку 3.2.4 додатку РІ до Декларації відображає суму від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих років, що складає 50 відсотків суми податкових збитків, наявної станом на 1 січня 2023 року.

Частина суми від'ємного значення об'єкта оподаткування станом на 1 січня 2023 року, за рахунок якої не було зменшено позитивне значення об'єкта оподаткування (прибуток) звітних періодів 2023 року, та інша частина такої суми у розмірі 50 відсотків, яка у деклараціях за звітні періоди 2023 року не враховувалась, вважатимуться непогашеним від'ємним значенням об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років, на яку зменшується фінансовий результат до оподаткування (прибуток, збиток або нульове значення) майбутніх податкових (звітних) періодів з обмеженням у 50 відсотків такої непогашеної суми до її повного погашення.

Якщо така непогашена сума від'ємного значення об'єкта оподаткування становить не більше 10 відсотків позитивного значення об'єкта оподаткування податкового (звітного) періоду, обрахованого відповідно до [підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 цього Кодексу](#) без урахування непогашеного від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних)

років, така сума від'ємного значення зменшує фінансовий результат до оподаткування цього податкового (звітного) періоду в повному обсязі.

Водночас зазначаємо, що з питання порядку застосування нових правил для списання податкових збитків ДПС видано інформаційний лист № 1/2022, розміщений на офіційному вебпорталі (<https://tax.gov.ua/broshuri-ta-listivki/555363.html>).

Відповідно до [пункту 52⁸ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього Кодексу щодо надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з підпункту [69.9 пункту 69 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) для платників податків та контролюючих органів тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію ([пункт 52.2 статті 52 Кодексу](#)).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1250/ППК/99-00-21-02-02-06 від 22.05.2023

«Актуальні питання трансфертного ціноутворення та оподаткування КІК»

У Східному міжрегіональному управлінні ДПС по роботі з великими платниками податків відбувся сеанс телефонного зв'язку «гаряча лінія» за тематикою: "Трансфертне ціноутворення: штрафні санкції під час дії воєнного стану за неподання або несвоєчасне подання звітності".

Спікер: Заступник начальника управління трансфертного ціноутворення - начальник відділу контрольованих операцій Анна КРАВЧЕНКО.

Надаємо декілька запитань та відповідей на них:

Питання 1. Чи застосовується штрафні санкції при самостійному виправленні у Звіті про контрольовані операції та документації з трансфертного ціноутворення інформації?

Відповідь: Форму Звіту про контрольовані операції та Порядок складання Звіту про контрольовані операції затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.01.2016 № 8 зі змінами та доповненнями.

Порядок самостійного виправлення помилок, що містяться у раніше поданому платником податку Звіті [визначено п.п. 39.4.2 п. 39.4 ст. 39 Податкового кодексу України](#) від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями та п. 2 розд. I Порядку № 8.

У разі якщо платником податку виявлено, що у раніше поданому Звіті інформація надана не в повному обсязі, містить помилки або недоліки, такий платник податків має право подати відповідно до [п.п. 39.4.2 п. 39.4 ст. 39 ПКУ та п. 2 розд. I Порядку № 8](#):

- новий Звіт (Звіт з позначкою «звітний новий») до граничного строку подання Звіту за такий самий звітний період;
- уточнюючий Звіт (Звіт з позначкою «уточнюючий») після граничного строку подання Звіту за такий самий звітний період.

Новий та уточнюючий звіти повинні містити повну інформацію про контрольовані операції за звітний рік, як передбачено при складанні основного Звіту з позначкою «звітний».

Подання платником податку уточнюючого Звіту не звільняє від відповідальності, передбаченої [пп. 120.3 та 120.4 ст. 120 ПКУ](#).

Питання 2. Якщо платником податків було подано звіт про контрольовані операції та повідомлення про участь у міжнародній групі компаній за 2021 рік після граничних термінів, чи будуть накладені штрафні санкції під час воєнного стану та дії карантину?

Відповідь: Нормою [п. 39.4 ст. 39 Податкового кодексу України](#) передбачено обов'язок платника податків щодо складання та подання звітності, включно звіту та повідомлення про участь у міжнародній групі компаній.

Тимчасово, на період дії воєнного стану, починаючи з 27.05.2022 року, превалюють норми в частині звільнення від відповідальності за несвоєчасне виконання платником податків податкових обов'язків у випадках та за умов, передбачених пунктом [69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу](#).

Тому, норма [пункту 521 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу](#) щодо мораторію штрафних санкцій за порушення податкового законодавства на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України корона вірусної хвороби, не застосовується з 27.05.2022 року на період дії воєнного стану

Питання 3. Які саме вимоги до застосування методів трансфертного ціноутворення в операціях з сировинними товарами?

Відповідь: З 01.01.2021 повноцінно запрацювали запровадженні Законом України від 16.01.2020 № 446-IX «Про внесення змін до [Податкового кодексу України](#) щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» правила трансфертного ціноутворення для сировинних товарів.

Відповідно до цих правил основними вимогами щодо застосування методів ТЦ для сировинних товарів є:

- застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни є обов'язковим для визначення відповідності умов контрольованих операцій із сировинними товарами принципу «витягнутої руки»;
- застосування інших методів ТЦ має бути обґрунтовано неможливістю застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни;
- доцільність переходу до методів рентабельності має бути обґрунтованим відповідно до фактів та обставин здійснення КО;
- у разі незастосування методу порівняльної неконтрольованої ціни платник податків має розкрити ланцюг постачання до першої непов'язаної особи, що не відповідає критеріям, визначеним [в п.п. 39.2.1.1 п. 39.2 ст. 39 Податкового кодексу України](#), із зазначенням рівня рентабельності;
- у випадку нерозкриття ланцюга постачання контролюючий орган має право самостійно визначити відповідність цін принципу «витягнутої руки» за методом порівняльної неконтрольованої ціни.

Питання 4. Які правила подання звітності у розрізі країн міжнародної групи компаній?

Відповідь: Вимоги законодавства до подання звітності у розрізі країн міжнародної групи компаній

Відповідно до підпункту 39.4.10 пункту 39.4 статті 39 розділу I [Податкового кодексу України](#) платник податків – резидент України, який належить до міжнародної групи компаній, у випадках, визначених у цьому підпункті,

зобов'язаний подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, Звіт у розрізі країн міжнародної групи компаній в електронній формі з дотриманням вимог Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги».

Форма Звіту у розрізі країн МГК та порядок його заповнення затверджені наказом Міністерства фінансів України від 14.12.2020 № 764, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.02.2021 за № 155/3577.

Положеннями підпункту [39.4.10 пункту 39.4 статті 39 розділу I Кодексу](#) передбачено, що Звіт у розрізі країн МГК подається у разі, якщо сукупний консолідований дохід міжнародної групи компаній, в яку входить платник податків, за фінансовий рік, що передує звітному року, розрахований згідно зі стандартами бухгалтерського обліку, які застосовує материнська компанія міжнародної групи, перевищує еквівалент 750 млн євро та за наявності однієї із таких обставин:

платник податків є материнською компанією МГК;

материнська компанія МГК уповноважує платника податків – резидента України на подання звіту у розрізі країн до контролюючого органу;

відповідно до вимог законодавства місцезнаходження материнської компанії МГК подання звіту від такої МГК не вимагається, і при цьому материнська компанія такої групи не уповноважує іншого учасника міжнародної групи на подання звіту в іншій іноземній юрисдикції, де передбачене його подання;

між Україною та відповідною іноземною юрисдикцією розташування материнської компанії МГК або іншого учасника цієї групи, уповноваженого материнською компанією такої групи на подання звіту у розрізі країн, підписаний міжнародний договір, що передбачає можливість здійснення обміну податковою інформацією, але не набув чинності порядок обміну звітами у розрізі країн або наявні факти систематичного невиконання такого порядку.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, оприлюднює перелік таких іноземних юрисдикцій на своєму офіційному веб-порталі не пізніше ніж за 60 календарних днів до граничного строку подання звіту про контрольовані операції за відповідний звітний рік.

Відповідно до абзацу тринадцятого підпункту 39.4.11 пункту 39.4 статті 39 розділу I Кодексу Звіт у розрізі країн МГК складається за фінансовий рік, встановлений материнською компанією МГК, що може не збігатися з календарним роком, та подається протягом дванадцяти місяців після закінчення такого фінансового року, а у разі відсутності відомостей про

встановлений материнською компанією МГК фінансовий рік – протягом дванадцяти місяців після закінчення календарного року.

Водночас, пунктом 53 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу встановлено, що норми пункту 39.4 статті 39 розділу I Кодексу, зокрема, щодо подання платниками податків Звіту у розрізі країн МГК вперше застосовуються щодо фінансового року, який закінчується у 2021 році, але не раніше ніж у рік, в якому компетентними органами укладено Багатосторонню угоду про автоматичний обмін міждержавними звітами.

Джерело: <https://evp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/678351.html>

Які види операцій є господарськими для цілей ТЦУ?

Господарською операцією для цілей ТЦУ є всі види операцій, договорів або домовленостей, документально підтверджених або непідтверджених, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток

Відповідно до [підпункту 39.2.1.4 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 ПКУ](#) господарською операцією для цілей трансфертного ціноутворення є всі види операцій, договорів або домовленостей, документально підтверджених або непідтверджених, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків, зокрема, але не виключно:

- а) операції з товарами, такими як сировина, готова продукція тощо;
- б) операції з придбання (продажу) послуг;
- в) операції з нематеріальними активами, такими як роялті, ліцензії, плата за використання патентів, товарних знаків, ноу-хау тощо, а також з будь-якими іншими об'єктами інтелектуальної власності;
- г) фінансові операції, включаючи лізинг, участь в інвестиціях, кредитах, комісії за гарантію тощо;
- г) операції з купівлі чи продажу корпоративних прав, акцій або інших інвестицій, купівлі чи продажу довгострокових матеріальних і нематеріальних активів;
- д) операції (у тому числі внутрішньогосподарські розрахунки), що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні.

Джерело: <https://zp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/671412.html>

В яких випадках проводяться позапланові перевірки з питань ТЦУ?

Податківці навели перелік підстав для проведення документальних позапланових перевірок з питань ТЦУ та міжнародного оподаткування

Розширено перелік підстав для проведення документальних позапланових перевірок.

Так, з 24.11.2022 до таких підстав включено підстави, зокрема, з питань трансфертного ціноутворення та міжнародного оподаткування.

У частині контролю за трансфертним ціноутворенням відновлено позапланові документальні перевірки з таких підстав:

не подано у встановлений законом строк податкову декларацію, розрахунки, звітність для податкового контролю за ТЦ;

у разі отримання документально підтвердженої інформації та даних, що свідчать про невідповідність умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки» та/або встановлення невідповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки»;

неподання платником податків або подання з порушенням вимог [ПКУ](#) звіту про контрольовані операції та/або документації з ТЦ або у разі встановлення порушень під час моніторингу такого звіту або документації;

отримано звіт про контрольовані операції, надісланий платником податків відповідно до [п. 39.4 ПКУ](#). У такому випадку перевірка проводиться виключно з питань контролю ТЦ.

У частині контролю за міжнародною діяльністю передбачено такі підстави для проведення позапланових документальних перевірок:

з питань оподаткування юридичними особами або іншими нерезидентами, які здійснюють господарську діяльність через постійне представництво на території України, доходів, отриманих нерезидентами із джерелом їх походження з України;

нерезидентів (представництв нерезидентів);

у разі отримання інформації, що свідчить про ведення нерезидентом господарської діяльності через постійне представництво на території України без взяття на податковий облік.

Крім вже вказаних, є підстави, які застосовуються, зокрема, завдяки обміну податковою інформацією з компетентними органами зарубіжних країн, зокрема:

якщо після проведення документальної планової перевірки або документальної позапланової перевірки отримано інформацію та/або документи від іноземних державних органів, які стосуються питань, що були охоплені під час попередніх перевірок платника податків та свідчать про порушення платником податків податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи. Така перевірка проводиться виключно щодо питань, що стали підставою для проведення такої перевірки;

у разі отримання інформації, що свідчить про ведення нерезидентом господарської діяльності через постійне представництво на території України без взяття на податковий облік.

Вищезазначені перевірки проводяться за наявності безпечного доступу, допуску до відповідних територій, приміщень, документів платників податків та іншого.

Нагадуємо, що в разі відсутності можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків і зборів, подання звітності та/або документів (повідомлень), зокрема передбачених [ст. 39 і ст. 39-2 ПКУ, п. 46.2 ПКУ](#), платники податків звільняються від передбаченої Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Джерело: <https://lv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/657385.html>

Нові підстави для перевірок під час війни з ТЦУ та міжнародного оподаткування: роз'яснює ДПС

У частині контролю за ТЦУ відновлено позапланові документальні перевірки у разі неподання податкової декларації, розрахунків, звітності для податкового контролю за ТЦ

Відповідно до [Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо приватизації державного і комунального майна, яке перебуває у податковій заставі, та забезпечення адміністрування погашення податкового боргу» від 03.11.2022 № 2719-IX](#) (набрав чинності 24.11.2022) розширено перелік підстав для проведення документальних позапланових перевірок.

Так, з 24.11.2022 до таких підстав, відповідно до [пп. «б» пп. 69.2 п. 69 підрозд. 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу](#)

України включено підстави, зокрема, з питань трансфертного ціноутворення (далі – ТЦ) та міжнародного оподаткування.

У частині контролю за трансфертним ціноутворенням відновлено позапланові документальні перевірки з таких підстав:

не подано в установлений законом строк податкову декларацію, розрахунки, звітність для податкового контролю за ТЦ відповідно до п. 39.4 ст. 39 Кодексу (пп. 78.1.2 п. 78.1 ст. 78 Кодексу);

у разі отримання документально підтвердженої інформації та даних, що свідчать про невідповідність умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки» та/або встановлення невідповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки» у порядку, передбаченому пп. 39.5.1.1 пп. 39.5.1 п. 39.5 ст. 39 Кодексу (пп. 78.1.14 п. 78.1 ст. 78 Кодексу);

неподання платником податків або подання з порушенням вимог п. 39.4 ст. 39 Кодексу звіту про контрольовані операції та/або документації з ТЦ або у разі встановлення порушень під час моніторингу такого звіту або документації відповідно до вимог п. 39.4 і 39.5 ст. 39 Кодексу (пп. 78.1.15 п. 78.1 ст. 78 Кодексу);

отримано звіт про контрольовані операції, надісланий платником податків відповідно до п. 39.4 ст. 39 Кодексу. У такому разі перевірка проводиться виключно з питань контролю ТЦ (пп. 78.1.16 п. 78.1 ст. 78 Кодексу).

У частині контролю за міжнародною діяльністю передбачено такі підстави для проведення позапланових документальних перевірок:

з питань оподаткування юридичними особами або іншими нерезидентами, які здійснюють господарську діяльність через постійне представництво на території України, доходів, отриманих нерезидентами із джерелом їх походження з України;

нерезидентів (представництв нерезидентів);

у разі отримання інформації, що свідчить про ведення нерезидентом господарської діяльності через постійне представництво на території України, відповідно до вимог пп. 14.1.193 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, без взяття на податковий облік (пп. 78.1.22 п. 78.1 ст. 78 Кодексу).

Крім вже вказаних, існують підстави, які застосовуються, зокрема, завдяки обміну податковою інформацією з компетентними органами зарубіжних країн, зокрема:

якщо після проведення документальної планової перевірки або документальної позапланової перевірки отримано інформацію та/або

документи від іноземних державних органів, які стосуються питань, що були охоплені під час попередніх перевірок платника податків та свідчать про порушення платником податків податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи. Таку перевірку проводять виключно щодо питань, що стали підставою для проведення такої перевірки ([пп. 78.1.21 п. 78.1 ст. 78 Кодексу](#));

у разі отримання інформації, що свідчить про ведення нерезидентом господарської діяльності через постійне представництво на території України, відповідно до вимог [пп. 14.1.193 п. 14.1 ст. 14 Кодексу](#), без взяття на податковий облік ([пп. 78.1.22 п. 78.1 ст. 78 Кодексу](#)).

Зазначені вище перевірки проводяться з урахуванням норм [п. 69.2 ст. 69 підрозд. 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу](#), а саме — за наявності безпечного доступу, допуску до відповідних територій, приміщень, документів платників податків та іншого.

Документальні позапланові перевірки, які були розпочаті, але не можуть бути завершені у зв'язку з виникненням обставин, передбачених цим пунктом, може бути зупинено до завершення дії таких обставин та/або усунення перешкод щодо проведення перевірки.

Також зауважимо, що документальні позапланові перевірки з підстав, визначених [пп. 78.1.14 – 78.1.16 п. 78.1 ст. 78 Кодексу](#), що були розпочаті та не завершені до 24 лютого 2022 року, поновлюються на невикористаний строк.

Разом з тим до виникнення підстав та початку проведення контролюючим органом перевірки платники податків, які здійснювали контрольовані операції мають можливість переглянути проведені ними КО на відповідність принципу «витягнутої руки» та скористатися можливістю проведення самостійного коригування (подання уточнюючого розрахунку до 1 жовтня 2023 року) відповідно до [пп. 39.5.4 п. 39.5 ст. 39](#) та [п. 50.1 ст. 50 Кодексу](#).

Варто також врахувати, що згідно з нормами [п. 50.1 ст. 50 Кодексу](#) платники податків мають можливість добровільної сплати податку на прибуток іноземних юридичних осіб шляхом подання уточнюючих розрахунків.

Нагадуємо, що відповідно до [пп. 69.1 п. 69 підрозд. 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу](#) за відсутності можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків і зборів, подання звітності та/або документів (повідомлень), зокрема передбачених [ст. 39 і 39-2 Кодексу](#), [п. 46.2 Кодексу](#), платники податків звільняються від передбаченої Кодексом відповідальності з обов'язковим

виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Довідково: Питання трансфертного ціноутворення та міжнародного оподаткування можуть також досліджуватись під час перевірок, організованих відповідно до [пп. 78.1.5, 78.1.7, 78.1.12 п. 78.1 ст. 78 Кодексу](#).

Джерело: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/652644.html>

Нові строки зберігання первинки та фінзвітності: аналіз Закону №2970

За Законом №2970 для всіх юросіб, як для платників податку на прибуток, так і для «єдинників» впроваджено новий строк зберігання первинки та фінзвітності – 1825 днів, а для ФОПів строк зберігання залишився незмінним – 1095 днів

[Законом №2970](#) передбачено збільшення строків зберігання первинних документів для платників податків. 21 квітня Закон вже було підписано Президентом. У тексті [Закону №2970](#) є норми щодо цих змін ПКУ. Тому вже час розповісти докладно про нові правила.

Законом №2970 змінено [п. 44.3 ПКУ](#), яким встановлено вимоги платників податків щодо забезпечення зберігання первинних документів та документації, пов'язаної із декларуванням за податками та зборами.

Підкреслимо, що в нормі [ст. 121 ПКУ](#) не зазначено конкретних строків, а відправка йде на [ст. 44 ПКУ](#). Тобто штраф накладається за незберігання первинки в межах строків за [ст. 44 ПКУ](#). А в ній вже йдеться про нові строки. Для всіх платників - 1825 днів, крім ФОПів та ТЦУ й КІК.

За старими правилами

Платники податків зобов'язані забезпечити зберігання первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством протягом визначених законодавством термінів, але не менш як 1095 днів (2555 днів – для ТЦУ) з дня подання податкової звітності, для складання якої використовуються зазначені документи, а в разі її неподання – з передбаченого цим Кодексом граничного терміну подання такої звітності.

Також документи, пов'язані з виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на ДПС, мали зберігатися не менш як 1095 днів з дня здійснення відповідної господарської операції (для відповідних дозвільних документів – не менш як 1095 днів з дня завершення терміну їх дії).

У разі ліквідації платника податків вищенаведені документи за період діяльності платника податків не менш як 1095 днів (2555 днів – для документів та інформації для ТЦУ), що передували даті ліквідації платника податків, в установленому законодавством порядку передаються до архіву.

Передбачені цим пунктом терміни зберігання документів продовжуються на період зупинення відліку строку давності у випадках, передбачених [п. 102.3 ПКУ](#).

За новими правилами

Перелік документів, які треба зберігати, залишається незмінним. А от строки зберігання тепер такі:

2555 днів – для документів та інформації, необхідних для здійснення податкового контролю відповідно до [ст. 39](#) і [39-2 ПКУ](#) (тобто ТЦУ та оподаткування прибутку КІК);

1825 днів – для первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством, що складаються платниками податку на прибуток, а також юрособами-«єдинниками». Але цей строк не поширюється на документи, до яких застосовується більш тривалий строк зберігання згідно з [п. 44.3.1 ПКУ](#);

1095 днів – для інших документів, на які не поширюються вимоги пп. 44.3.1 та [44.3.2 ПКУ](#). Тобто для ФОПів строки зберігання первинних документів щодо їхньої діяльності залишаються незмінними;

1095 днів – для документів, пов'язаних з виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на ДПС, включаючи дозвільні документи.

Оскільки Закон набирає чинності з 28 квітня, то нові строки будуть поширюватися на документи, які почали зберігатися ще з 28 квітня 2020 року та строк по ним мав би завершитися 28 квітня 2023 року. Тож їх потрібно буде зберігати до 28 квітня 2025 року.

Правила початку відліку строку зберігання

Строки зберігання документів та інформації, визначені [п. 44.3 ПКУ](#), розраховуються з дня подання податкової чи іншої звітності, передбаченої цим Кодексом, для складання якої використовуються зазначені документи та/або інформація, а в разі її неподання – з передбаченого цим Кодексом граничного строку подання такої звітності, а для документів, пов'язаних з виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, – з дня здійснення відповідної господарської операції (для відповідних дозвільних документів – з дня завершення строку їх дії).

Ліквідація та зберігання

У разі ліквідації платника податків документи, визначені [п. 44.1 ПКУ](#), за період діяльності платника податків не менш як 1825 днів (2555 днів – для документів та інформації, необхідних для здійснення податкового контролю відповідно до ст. 39 та 39-2 цього Кодексу), що передували даті ліквідації платника податків, у встановленому законодавством порядку передаються до архіву.

Передбачені цим пунктом строки зберігання документів та інформації продовжуються на період зупинення відліку строку давності у випадках, передбачених [п. 102.3 ПКУ](#).

На які документи поширюються нові строки зберігання?

Нові вимоги щодо 1825-денного мінімального строку зберігання документів застосовуються до документів, які розроблено:

до дня набрання чинності цим Законом, строк зберігання яких не закінчився на день набрання чинності цим Законом;

починаючи з дня набрання чинності цим Законом;

особою, стосовно якої на день набрання чинності цим Законом розпочато, але не завершено процедуру припинення (ліквідації);

особою, стосовно якої прийнято рішення про ліквідацію після набрання чинності цим Законом.

Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім окремих норм, але норма щодо внесення змін до п. 44.3 почне діяти з дня набрання чинності. Станом на 24 квітня його ще не опубліковано. Тож як тільки його опублікують, з наступного дня почнуть діяти нові строки зберігання.

Оскільки Закон набирає чинності з 28 квітня, то нові строки будуть поширюватися на документи, які почали зберігатися ще з 28 квітня 2020 року та строк по ним мав би завершитися 28 квітня 2023 року. Тож їх потрібно буде зберігати до 28 квітня 2025 року.

Карантин та воєнний час

Нагадуємо теж, що карантин через COVID-19 та війна внесла свої коригування.

Строки зберігання документів на період дії карантину були подовжені. А наразі ще й діє війна, тож цей період також вилучається з граничного строку зберігання.

А ще, до 1 липня 2023 року діє мораторій на планові перевірки.

І якщо його не буде продовжено, то саме з цієї дати почнуть діяти звичайні умови з новим строком зберігання вже у 1825 днів. Але про всі ці нюанси ми ще будемо писати в окремій статті.

Джерело: <https://news.dtki.ua/accounting/reposts/83096-novi-stroki-zberigannia-pervinki-ta-finovitnosti-analiz-zakonu-2970>

Вимоги до застосування методів ТЦУ щодо сировинних товарів: роз'яснення від ДПС

Застосування Порядків при встановленні відповідності умов КО щодо сировини принципу «витягнутої руки» здійснюється з урахуванням вимог законодавства всіма платниками податків, які проводять ЗЕД-операції з сировинними товарами в межах КО

1 січня 2021 року набрав чинності перелік сировинних товарів, затверджений [постановою КМУ від 09.12.2020 №1221](#) «Про затвердження переліку сировинних товарів та визнання такою, що втратила чинність, [постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 №616](#)».

Таким чином, з 01.01.2021 повноцінно запрацювали запроваджені [Законом України від 16.01.2020 №446-IX](#) «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» правила трансфертного ціноутворення для сировинних товарів.

Відповідно до цих правил основними вимогами щодо застосування методів ТЦ для сировинних товарів є:

застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни є обов'язковим для визначення відповідності умов контрольованих операцій із сировинними товарами принципу «витягнутої руки» (імперативна норма);

застосування інших методів ТЦ має бути обґрунтовано неможливістю застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни;

доцільність переходу до методів рентабельності (розподілу прибутку) має бути обґрунтованим відповідно до фактів та обставин здійснення КО;

у разі незастосування методу порівняльної неконтрольованої ціни платник податків має розкрити ланцюг постачання до першої непов'язаної особи (особи, що не відповідає критеріям, визначеним в [пп. 39.2.1.1 ПКУ](#)) із зазначенням рівня рентабельності;

у випадку нерозкриття ланцюга постачання контролюючий орган має право самостійно визначити відповідність цін принципу «витягнутої руки» за методом порівняльної неконтрольованої ціни.

З метою недопущення спірних ситуацій, уникнення судових спорів та для формування єдиних методологічних підходів для платників податків та контролюючих органів під час визначення відповідності умов КО принципу «витягнутої руки» щодо сировинних товарів згідно з нормами ПКУ були розроблені відповідні Порядки ([наказ Мінфіну від 18.01.2022 №19](#)), які набрали чинності з 01.01.2023.

Застосування Порядків має на меті методологічне врегулювання з таких питань:

визначення дати контрольованої операції (укладання контракту, переходу права власності);

визначення потенційно зіставних операцій (внутрішні та зовнішні зіставні);

визначення та внесення коригувань для забезпечення зіставності.

Порядки надають можливість:

платникам проводити самостійне коригування податкових зобов'язань за результатами перегляду ціни КО, мінімізуючи необхідність проведення перевірок;

платникам та контролюючим органам визначати відповідність принципу «витягнутої руки» із застосуванням єдиних підходів.

Слід зазначити, що вказані Порядки не встановлюють нового регулювання, а якісніше розкривають мету та принципи контролю за ТЦ, тому можуть використовуватись як інструментарій аналізу КО за попередні звітні періоди. Основні вимоги застосування методів ТЦ щодо сировинних товарів та послідовність дій, визначена в Порядках, міститься в наведених презентаційних матеріалах.

Застосування Порядків при встановленні відповідності умов КО щодо сировинних товарів принципу «витягнутої руки» здійснюється з урахуванням вимог законодавства всіма платниками податків, які проводять експортно-імпорتنі операції з сировинними товарами в межах КО.

Нормативна база щодо сировинних товарів

Державна
податкова
служба України

Законом України від 16.01.2020 № 468-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» внесені зміни щодо встановлення відповідності умов КО із сировинними товарами принципу «витягнутої руки» запроваджено пп. 39.3.3.4-39.3.3.8 п. 39.3.3 п. 39.3 ст. 39 ПКУ

Набрав чинності
23.05.2020

Для КО з сировинними товарами встановлення відповідності принципу «витягнутої руки» здійснюється за методом порівняльної неконтрольованої ціни

Під сировинними товарами розуміються товари, для яких непов'язані особи у якості орієнтира (еталона) для встановлення ціни неконтрольованих операцій використовують котирувальні ціни. Перелік сировинних товарів визначається КМУ

Платник податків, що здійснює КО з сировинними товарами, повідомляє ДПС про укладення відповідного договору (контракту) за формою та в порядку, передбачених пп. 39.3.3.3 ПКУ

Мінфін може визначати відповідно до вимог та методів, передбачених ст. 39 ПКУ, окремі порядки встановлення відповідності умов КО щодо сировинних товарів принципу «витягнутої руки». Такі порядки та зміни до них повинні бути затверджені до 1 липня поточного року та набирати чинності не раніше ніж з 1 січня року, наступного за роком їх затвердження

ДПС оприлюднює рекомендований (невиключний) перелік джерел інформації для отримання котирувальних цін на своєму офіційному вебпорталі до початку звітного року (щорічно, починаючи з 2020 року)

Перелік сировинних товарів

Повідомля

Порядки, які встановлює

Оскільки Постанова № 1221 набула чинності з 01.01.2021, норми ПКУ, що регулюють встановлення відповідності умов КО з сировинними товарами принципу «витягнутої руки» (пп. 39.3.3.4-39.3.3.8 ПКУ) починають застосовуватись з 1 січня 2021 року

Постанова КМУ від 09.12.2020 № 1221
«Про затвердження переліку сировинних товарів та визначення їх оціночних цін, що втратили чинність, постанови КМУ від 08.09.2016 № 616»

Наказ Мінфіну від 31.12.2020 № 840
«Про затвердження форми та Порядку подання Повідомлення про укладення форвардного, ф'ючерсного контракту або контракту на здійснення операції з сировинними товарами»

Наказ Мінфіну від 18.01.2022 № 19
«Про затвердження Порядків встановлення відповідності умов контролюваної операції щодо сировинних товарів принципу «витягнутої руки»»

Дата розміщення на вебпорталі
30.12.2020, 23.12.2021, 08.12.2022

Наказ Мінфіну від 14.05.2021 № 266
«Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо застосування окремих положень ст. 39 Податкового кодексу України, у тому числі під час коригування фінансового результату до оподаткування на підставі пп. 140.5.4, 140.5.5 та 140.5.6 п. 140.5 ст. 140 цього Кодексу»

Порядки встановлення відповідності умов КО принципу «витягнутої руки»

Державна
податкова
служба України

Наказ МФУ від 18.01.2022 № 19
Порядки набрали чинності
з 1 січня 2023 року

Розроблено та затверджено Порядки встановлення відповідності умов КО щодо сировинних товарів принципу «витягнутої руки»:

експорту зернових,
опійних культур
та продуктів їх переробки

експорту залізничної
сировини

імпорту енергетичного та
кокаєвого вугілля

імпорту нафтопродуктів та
зріджених вуглеводневих газів

експорту чавуну, брухту чорних металів
та металопроductів з чорних металів

експорту та імпорту
феросплавів

Застосування Порядків має на меті методологічне врегулювання з наступних питань:

визначення дати КО (укладання контракту, переходу права власності)
визначення потенційно зіставних операцій (внутрішні та зовнішні зіставні)
визначення та внесення коригувань до КО для забезпечення зіставності

Найбільш застосовуваними є коригування:

- відмінностей у характеристиках сировинних товарів
- відмінностей у базис поставок
- відмінностей у строках поставок
- на винагороду трейдера
- відмінностей у умовах платежів
- відмінностей у валюті

Коригування відмінностей у строках поставки

Етапи розрахунку :

- 1 У разі наявності відмінностей у строках поставки в КО та строками поставки у зіставних операціях допускається згладжування цього фактору шляхом застосування діапазону цін за період до дати ціноутворення, який розраховується як різниця між строком поставки зіставних операцій та фактичним строком поставки
- 2 Розрахунок діапазону цін за цей період проводиться згідно з Порядком розрахунку діапазону цін (рентабельності) та медіани діапазону цін (рентабельності), затвердженим Кабінетом Міністрів України

Приклад:

Платник податків уклав 20 квітня контракт на поставку 29 квітня (через 10 днів) пшениці 3 класу з вмістом протеїну 11,5% на умовах поставки FOB порти групи Одеса та направив повідомлення про укладення відповідного договору. При цьому платник податків у квітні здійснив операції з продажу не пов'язаним особам пшениці 3 класу з вмістом протеїну 11,5% у співставних обсягах на умовах поставки FOB порти групи Одеса, але строки поставки за цими контрактами склали 25 днів.

Оскільки строки поставки КО з сировинними товарами та строки поставки внутрішніх зіставних операцій відрізняються, допускається згладжування цього фактору шляхом застосування діапазону цін за період з 6 квітня по 20 квітня (15 днів) згідно з порядком розрахунку діапазону цін (рентабельності) та медіани діапазону цін (рентабельності), затвердженим КМУ.

Приклад розрахунку:

Квітень	Місяць	Період	Ціна в КО, \$	Ціна з аналогіч. КО, \$
1 квітня				180
2 квітня				185
3 квітня				190
4 квітня				195
5 квітня				200
6 квітня				205
7 квітня				210
8 квітня				215
9 квітня				220
10 квітня				225
11 квітня				230
12 квітня				235
13 квітня				240
14 квітня				245
15 квітня				250
16 квітня				255
17 квітня				260
18 квітня				265
19 квітня				270
20 квітня				275
21 квітня				280
22 квітня				285
23 квітня				290
24 квітня				295
25 квітня				300
26 квітня				305
27 квітня				310
28 квітня				315
29 квітня				320
30 квітня				325
1 травня				330
2 травня				335
3 травня				340
4 травня				345
5 травня				350
6 травня				355
7 травня				360
8 травня				365
9 травня				370
10 травня				375
11 травня				380
12 травня				385
13 травня				390
14 травня				395
15 травня				400
16 травня				405
17 травня				410
18 травня				415
19 травня				420
20 травня				425
21 травня				430
22 травня				435
23 травня				440
24 травня				445
25 травня				450
26 травня				455
27 травня				460
28 травня				465
29 травня				470
30 травня				475
31 травня				480

Діапазон, що відповідає принципу «витягнутої руки»

Умови для проведення коригування на винагороду трейдера

Коригування на винагороду трейдера

здійснюється як компенсація за виконання торгово-посередницьких функцій за умови, що сторони КО надають достатнє обґрунтування

фактичного виконання функцій, прийняття ризиків та використання активів, пов'язаних з придбанням (продажем) сировинних товарів, безпосередньо нерезидентом

Коригування на винагороду трейдера

Для торгової компанії визначаються (у тому числі шляхом розподілу на обгрунтованій та послідовній основі) операційні витрати (адміністративні витрати, витрати на збут та інші), які безпосередньо пов'язані з реалізацією сировинних товарів

Для комісіонера визначаються комісійні витрати

1

2 + до операційних/ комісійних витрат додається націнка до витрат у розмірі 25 %

3 = розраховується коригування на винагороду трейдера, виходячи з фактичних операційних витрат нерезидента, збільшених на: - 25%, або - медіану діапазону рентабельності операційних витрат та кількості відповідних сировинних товарів у тонах

При визначенні операційних/ комісійних витрат:

- не враховуються «наскрізні» витрати, що сплачуються третім особам (витрати на транспортування, страхування або логістику, які вже відображають ціну, оформовану відповідно до принципу «витягнутої руки»);
- витрати визначаються за той звітний (податковий) період (рік), що і контролювана операція

Якщо платник податку підтвердить вищий, ніж 25%, ринковий рівень рентабельності операційних витрат (адміністративні витрати, витрати на збут та інші) у зів'язаних неконтрольованих операціях, то до операційних/ комісійних витрат додається націнка у розмірі медіани діапазону рентабельності операційних витрат

Коригування відмінностей в умовах платежів

Коригування відмінностей в умовах платежів здійснюється за відповідними формулами в обох «НАПРЯМАХ» (у випадку позитивної різниці і у випадку негативної різниці) як для операцій експорту, так і для операцій імпорту

$$Ok = \frac{C \times I}{365} \times n$$

формула розрахунку

Ok – сума коригування

Cді – зів'язана ціна на товар (за тонну), зазначена у внутрішніх/ зовнішніх джерелах інформації

I – середньозважена процентна ставка за депозитами нефінансових корпорацій Експорт (-), Імпорт (+)

I – середньозважена процентна ставка за кредитами нефінансових корпорацій Експорт (+), Імпорт (-)

n – різниця між періодом фактичної та умовами оплати для зів'язаних цін для внутрішніх/ зовнішніх зів'язаних цін

Позитивна різниця
(між періодом фактичної оплати та умовами оплати для зів'язаних цін при експорті)

Позитивна різниця
(між періодом фактичної оплати та умовами оплати для зів'язаних цін при імпорті)

Негативна різниця
(між періодом фактичної оплати та умовами оплати для зів'язаних цін при експорті)

Негативна різниця
(між періодом фактичної оплати та умовами оплати для зів'язаних цін при імпорті)

13

Державна податкова служба України

Коригування відмінностей у валюті

Відмінності у валюті ціни КО та котирувальних цін можуть бути скориговані на підставі

1. офіційного курсу гривні до іноземних валют, встановленого Національним банком України, якщо однією з валют є гривня
2. крос-курсу, визначеного згідно з офіційним курсом гривні до відповідних іноземних валют – у решті випадків

14

Державна податкова служба України

Застосування методів ТЦ для сировинних товарів

Основні вимоги

1. Для КО із сировинними товарами встановлення відповідності умов КО принципу «витягнутої руки» за методом ПНЦ є обов'язковим
2. Застосування інших методів ТЦ має бути обґрунтовано неможливістю застосування методу ПНЦ
3. Доцільність переходу до методів рентабельності (розподілу прибутку) має бути обґрунтованим відповідно до фактів та обставин здійснення КО
4. У разі незастосування методу ПНЦ платник податків має розкрити ланцюг постачання до першої непов'язаної особи (особи, що не відповідає критеріям, визначеним в пп. 39.2.1.1 ПКУ) із зазначенням рівня рентабельності
5. У випадку не розкриття ланцюга постачання контролюючий орган має право самостійно визначити відповідність цін принципу «витягнутої руки» за методом ПНЦ

15

Державна податкова служба України

Наслідки застосування Порядків

- 1 Зменшення податкових правопорушень та судових спорів
- 2 Розкриття мети, принципів, логічних та послідовних правил контролю за ТЦ
- 3 Формування єдиних методологічних підходів для платників податків та контролюючих органів під час визначення відповідності умов КО принципу «вितягнутої руки»

Порядки не встановлюють нове регулювання

Порядки можливі для використання, як інструментарій аналізу КО за попередні періоди, тобто до дати набрання чинності (до 01.01.2023)

Порядки дозволять

Платникам

- вірно визначати обсяг оподатковуваного прибутку відповідно до принципу «вितягнутої руки»;
- проводити самостійне коригування податкових зобов'язань за результатами перегляду ціни КО, мінімізуючи необхідність проведення перевірок

Контролюючому органу:

- надасть можливість проводити якісний податковий контроль із застосуванням єдиних підходів

16

Державна податкова служба України

Практичний приклад використання методу ПНЦ для сировинних товарів

КО	Умови поставки	Валюта	Ціна в КО	К-сть, т	Дата	Ціна джерела на умовах FOB, дол. США	Курс, дол. США	Курс, Євро	Ціна джерела після коригування на валюту контрасту, Євро	Вартість послуг перевалки Євро, США	Ціна джерела після коригування на умови поставки, Євро	Різниця між ціною в КО та ціною джерела б, Євро	Занеження об'єкта оподаткування ПДВ, грн	
1-а поставка	CPT порт Південний (Україна)	Євро	200	10 000	10.03.2017	220	26,9	28,4	220*26,9/28,4=208	12*	208-12=196	200-196=4	відповідає принципу «вितягнутої руки»	—
2-а поставка	FOB порт Одеса (Україна)	Євро	210	15 000	15.04.2017	235	26,7	28,2	235*26,7/28,2=223	—	223	210-223=-13	не відповідає принципу «витягнутої руки»	13*15000*28,2 = 5 499 000

* вартість перевалки визначена на основі аналізу первинних документів платника податків, а саме: актів виконаних робіт по поставкам на умовах FOB, які включають в себе вартість послуг перевалки та зберігання

** цифри є умовними і не можуть бути використанні при аналізі КО

Джерело: <https://www.tax.gov.ua/media-tsentr/novini/674832.html>

Чи застосовується штраф у разі самостійного виправлення помилок у Звіті про ТЦУ?

ПКУ не передбачено застосування штрафів у разі самостійного виправлення помилок, допущених під час складання Звіту, що не призвели до недекларування або несвоєчасного декларування контрольованих операцій у раніше поданому Звіті

Чи застосовується штраф у разі самостійного виправлення у Звіті про контрольовані операції та документації з трансфертного ціноутворення інформації (код особи, код ознак пов'язаності особи, код типу предмета операції, код сторони операції тощо) або у разі виявлення такої невідповідності контролюючим органом, але при цьому інформація щодо найменування особи – сторони контрольованої операції та вартісний показник контрольованих операцій не змінюються?

Форму Звіту про контрольовані операції та Порядок складання Звіту про контрольовані операції затверджено [наказом Мінфіну від 18.01.2016 №8](#) зі змінами та доповненнями.

Порядок самостійного виправлення помилок, що містяться у раніше поданому платником податку Звіті, визначено [пп. 39.4.2 ПКУ та п. 2 розд. I Порядку №8](#).

У разі якщо платник податку виявив, що у раніше поданому Звіті інформація надана не в повному обсязі, містить помилки або недоліки, такий платник податків має право подати ([пп. 39.4.2 ПКУ та п. 2 розд. I Порядку №8](#)):

новий Звіт (Звіт із позначкою «звітний новий») до граничного строку подання Звіту за такий самий звітний період;

уточнюючий Звіт (Звіт із позначкою «уточнюючий») після граничного строку подання Звіту за такий самий звітний період.

Новий та уточнюючий звіти повинні містити повну інформацію про контрольовані операції за звітний рік, як передбачено під час складання основного Звіту (Звіту з позначкою «звітний»).

Подання платником податку уточнюючого Звіту не звільняє від відповідальності, передбаченої [пп. 120.3 та 120.4 ПКУ](#).

Платник податків під час проведення документальних перевірок не має права подавати уточнюючий Звіт.

Згідно з [п. 4 розд. IV Порядку №8](#) у розд. «Відомості про особу, яка бере участь у контрольованих операціях» додатка до Звіту у відповідних рядках зазначається інформація, зокрема:

«Повне найменування особи» – повне найменування, яке зазначено у контракті (угоді). У разі здійснення господарських операцій (у тому числі внутрішньогосподарських розрахунків) між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні зазначається повне найменування нерезидента;

«Код особи» – має збігатися з кодом, зазначеним у графі 3 відповідної особи Загальних відомостей про контрольовані операції основної частини Звіту;

«Код(и) ознак(и) пов’язаності особи» – код відповідно до [додатка 2 до Порядку №8](#) у разі здійснення платником податків контрольованих операцій з пов’язаними особами – нерезидентами. У разі якщо ознак пов’язаності декілька, зазначають коди всіх ознак.

У разі заповнення рядка «Код(и) ознак(и) пов’язаності особи» разом із додатком надається інформація, яка заповнюється за встановленою формою (крім кодів 512 – 515 та 517 – 518, 524). В інформації про пов’язаність осіб зазначається номер додатка, до якого вона надається.

Крім того, [п. 2 розд. IV Порядку №8](#) передбачено, що Додаток містить відомості про особу, яка бере участь у контрольованій операції, та детальну інформацію про здійсненні протягом звітного року контрольовані операції.

Отже, у Додатку зазначаються деталізовані відомості про всі контрольовані операції, здійснені платником податків у звітному періоді з особою, інформація про яку зазначена у Додатку.

Таким чином, відображена контрольована операція має бути ідентифікована згідно з первинними документами відповідної господарської операції.

Загальний вартісний показник усіх контрольованих операцій, відображений у графі 20 Додатка, має збігатися з вартісним показником, зазначеним у графі 5 основної частини «Загальні відомості про контрольовані операції» Звіту.

З урахуванням [п. 8 та п. 13 розд. IV Порядку №8](#) у розд. «Відомості про контрольовані операції» Додатка у графах 3 та 9 зазначається інформація про «код типу предмета операції», «Код сторони операції».

Відповідно до [п. 120.3 ПКУ](#) неподання платником податків, зокрема, Звіту та/або документації з трансфертного ціноутворення, – тягне за собою накладення штрафу (штрафів) у розмірі:

300 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 01 січня податкового (звітного) року, – у разі неподання Звіту;

3 відс. суми контрольованих операцій, щодо яких не була подана документація, визначена [пп. 39.4.6 та 39.4.9 ПКУ](#), але не більше 200 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 01 січня податкового (звітного) року.

Сплата таких фінансових санкцій (штрафів) не звільняє платника податків від обов’язку подання, зокрема, Звіту та/або документації з трансфертного ціноутворення.

Неподання платником податків, зокрема, Звіту та/або документації з трансфертного ціноутворення після закінчення 30 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати штрафу (штрафів), передбаченого [п. 120.3 ПКУ](#), – тягне за собою накладення штрафу в розмірі 5 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 01 січня податкового (звітного) року, за кожен календарний день неподання Звіту та/або документації з трансфертного ціноутворення, але не більше 300 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 01 січня податкового (звітного) року.

Таким чином, у разі самостійного виправлення у Звіті та/або документації з трансфертного ціноутворення інформації (код особи, код ознак пов'язаності особи, код типу предмета операції, код сторони операції тощо) або у разі виявлення такої невідповідності контролюючим органом, але при цьому інформація щодо найменування особи – сторони контрольованої операції та вартісні показники контрольованих операцій, зазначені у графах 20 Додатка та 5 основної частини «Загальні відомості про контрольовані операції» Звіту, не змінюються, відповідальність, передбачена [п. 120.3 ПКУ](#), не застосовується.

ПКУ не передбачено застосування штрафних санкцій у разі самостійного виправлення платником податків методологічних помилок, допущених під час складання Звіту, що не призвели до недекларування або несвоєчасного декларування контрольованих операцій у раніше поданому Звіті.

Звертаємо увагу, що кожний конкретний випадок розглядається окремо, враховуючи фактичні обставини справ та дані про контрольовані операції, а також виправлені показники.

Що стосується уточнення показників у документації з трансфертного ціноутворення, ПКУ не передбачено окремого порядку її складання, тому інформація повинна відповідати вимогам, визначеним [пп. 39.4.6 ПКУ](#).

Джерело: <https://news.dtki.ua/law/liability/82541-ci-zastosovujetsia-straf-u-razi-samostiinogo-vipravlennia-pomilok-u-zviti-pro-span-classspan>

АКТУЛЬНЕ НА СЬОГОДНІ

З 1 липня повертаються всі види штрафів за неправильну роботу з РРО!

Відновлення штрафів при застосуванні РРО з 01.07.2023 року передбачено законопроектом №8401, який планується розглянути на найближчому засіданні ВРУ

З тексту Меморандуму з МВФ прийняття ВРУ [законопроєкту №8401](#) щодо повернення податкових правил довоєнного часу заплановано на кінець червня 2023 року. Тож до вирішення цього питання залишилося не так багато часу.

16 травня Гетманцев у своєму Телеграм-каналі вказував, що спільно з Міністерством фінансів він провів зустріч з представниками МВФ щодо визначення наших кроків у фінансово-бюджетній політиці.

Відновлення штрафів при застосуванні РРО з 01.07.2023 року передбачено законопроектом №8401, а його планується розглянути вже на найближчому засіданні Верховної Ради України.

Що мала зробити, але чого не зробила влада, коли з 1 січня 2022 року поширила обов'язок застосування РРО і на платників другої та третьої груп єдиного податку? Народний депутат так бачить цю проблему.

► Вимоги до використання ПРРО не спрощено – фактично вони стали аналогами звичайних РРО.

► Вимоги до фінансових чеків також не спрощено, навіть коли розрахунок відбувається за допомогою банківської картки і податкова 100% бачить усі обороти підприємця.

► Штрафи не знижено – вони становлять 100 - 150% вартості товарів, проданих із порушенням вимог застосування РРО, хоча навіть для великого бізнесу штрафи при несплаті податків не перевищують 50%.

Зрозуміло, що обов'язок застосування РРО платниками єдиного податку в найближчій перспективі скасовано не буде, якщо влада вкотре не почує їх та/або не врахує нинішні виклики.

Відновлення повного контролю податкових органів за використанням РРО/ПРРО зі всіма штрафами можливе лише за умови приведення умов використання РРО/ПРРО до базових умов застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. І не тільки на час воєнного стану, а в принципі.

Джерело: <https://news.dtkt.ua/law/liability/83777-z-1-lipnia-povertaiutsia-vsi-vidi-strafiv-za-nepravilnu-robotu-z-rro>

Як податковий агент може врахувати в рахунок сплати наступних платежів суму надміру сплаченого ВЗ?

Податковий агент має право повернути або врахувати в рахунок сплати наступних платежів тільки ту суму надміру сплаченого ВЗ, яка була перерахована до бюджету понад суму грошових зобов'язань, граничний строк сплати якої настав на таку дату

Умови повернення помилково або надміру сплачених грошових зобов'язань визначені [ст. 43 Податкового кодексу України](#).

[Пунктом 43.3 ст. 43 ПКУ](#) визначено, що обов'язковою умовою для здійснення повернення сум грошового зобов'язання та пені є подання платником податків заяви про таке повернення (крім повернення надміру утриманих (сплачених) сум податку з доходів фізичних осіб, які повертаються контролюючим органом на підставі поданої платником податків податкової декларації про майновий стан і доходи за звітний календарний рік за результатами проведення перерахунку його загального річного оподатковуваного доходу) протягом 1095 днів від дня виникнення помилково або надміру сплаченої суми або пені.

Платник податків подає заяву про повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені у довільній формі, в якій зазначає напрям перерахування коштів: на рахунок платника податків у банку, небанківському надавачу платіжних послуг; на єдиний рахунок (у разі його використання); на погашення грошового зобов'язання та/або податкового боргу з інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, незалежно від виду бюджету; повернення у готівковій формі коштів у разі відсутності у платника податків рахунку в банку, небанківському надавачу платіжних послуг ([п. 43.4 ст. 43 ПКУ](#)).

При цьому [п. 1 розд. III Порядку інформаційної взаємодії Державної податкової служби України, її територіальних органів, Державної казначейської служби України, її територіальних органів, місцевих фінансових органів у процесі повернення \(перерахування\) платникам податків помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань та пені, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 11.02.2019 № 60](#) зі змінами та доповненнями передбачено, що заява може бути подана платником до територіального органу ДПС в електронній формі за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних систем та з дотриманням вимог законодавства у сферах захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах, електронних довірчих послуг та електронного документообігу.

Відповідно до [п. 43.5 ст. 43 ПКУ](#) контролюючий орган не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення двадцятиденного строку з дня подання платником податків заяви готує висновок про повернення належних сум коштів з відповідного бюджету та подає його для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. На підставі отриманого висновку орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, протягом п'яти робочих днів здійснює повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені платникам податків у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Водночас згідно з [п. 102.9 ст. 102 ПКУ](#) на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, що запроваджується в Україні, зупиняється перебіг строків, визначених ПКУ, іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, крім випадків, передбачених ПКУ.

Разом з тим відповідно до [пп. 69.9 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ](#) для платників податків та контролюючих органів зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, крім випадків, передбачених пп. 69.9 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Відповідно до [пп. 14.1.115 п. 14.1 ст. 14 ПКУ](#) надміру сплачені грошові зобов'язання – це суми коштів, які на певну дату зараховані до відповідного бюджету понад нараховані суми грошових зобов'язань, граничний строк сплати яких настав на таку дату.

З огляду на викладене, податковий агент має право повернути або врахувати в рахунок сплати наступних платежів тільки ту суму надміру сплаченого військового збору, яка була перерахована до бюджету понад суму грошових зобов'язань, граничний строк сплати якої настав на таку дату.

Джерело: <https://if.tax.gov.ua/media-ark/local-news/680079.html>

Яким чином документально підтвердити знищення (втрати) товарів внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану?

Відповідно до п. 32 прим. [1 підрозд. 2 розд. XX Податкового кодексу](#) України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI тимчасово, протягом дії

воєнного, надзвичайного стану, не вважаються використаними платником податку в неоподаткованих ПДВ операціях, або в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку, товари придбані в оподатковуваних ПДВ операціях, знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану.

До наведених у цьому пункті операцій норми п. 198.5 ст. 198 ПКУ не застосовуються.

Дію обставин непереборної сили засвідчує Торгово-промислова палата України Листом ТПП України від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1 підтверджено, що введення військового стану в Україні з 24.02.2022 до його офіційного закінчення є обставинами непереборної сили (форс-мажорними обставинами).

З метою фіксації знищення (втрати) товарів внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану платнику податку доцільно:

провести інвентаризацію;

звернутися до органів ДСНС, які мають скласти акт пошкодження майна із зазначенням причини;

звернутись до місцевих органів влади, які можуть додатково підтвердити факт знищення товарів;

здійснити всі можливі заходи з фіксації факту пошкодження майна (фото/відео зйомка).

Водночас, регулювання питань методології бухгалтерського обліку здійснюється Міністерством фінансів України, тому з питань оформлення, відображення у первинних документах та документального підтвердження знищення (втрат) товарів внаслідок знищення (втрат) товарів внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану платнику податку доцільно звернутися до Міністерства фінансів України.

Джерело: <https://evp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/678582.html>

З 1 червня запрацює оновлений порядок обміну е-документами з контролюючими органами

Мінфін вніс зміни до Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами, зокрема в частині набуття статусу суб'єкта електронного документообігу без укладення договору. Ці зміни діятимуть з 1 червня

Мінфін [наказом від 07.04.2023 р. №177](#) затвердив зміни до Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами, зокрема в частині набуття статусу суб'єкта електронного документообігу без укладення договору відповідно до абзацу десятого пункту 42.6 статті 42 глави 1 розділу II ПКУ та приведення термінів та їх визначень у відповідність до Закону [«Про електронні довірчі послуги»](#) (кваліфікована електронна печатка) та [Закону «Про електронні комунікації»](#) (інформаційно-комунікаційні послуги).

Зокрема, визначено поняття «повідомлення про набуття статусу суб'єкта електронного документообігу». Це інформаційне повідомлення, що формується програмним забезпеченням контролюючого органу у складі першої квитанції та засвідчує факт набуття платником податків статусу суб'єкта електронного документообігу після отримання контролюючим органом першого будь-якого електронного документа.

Також у новій редакції викладено визначення «друга квитанція». Це електронне повідомлення, що формується у форматі, затверджені у встановленому законодавством порядку, програмним забезпеченням контролюючого органу (адресатом) за результатами електронної ідентифікації, обробки, перевірки обов'язкових реквізитів електронного документа та засвідчує факт і час приймання (неприймання) чи реєстрації такого електронного документа.

Також уточнено, що суб'єкти електронного документообігу самостійно визначають режим доступу до електронних документів, що містять конфіденційну інформацію, та встановлюють для них систему (способи) захисту. В інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних системах, які забезпечують обмін електронними документами, що містять державні електронні інформаційні ресурси або інформацію з обмеженим доступом, повинен забезпечуватися рівень захисту цієї інформації, який відповідно до законодавства має відповідати ступеню обмеження доступу до неї.

Автор створює електронні документи у строки та відповідно до порядку, що визначені законодавством для відповідних документів в електронній та паперовій формі, із зазначенням усіх обов'язкових реквізитів та з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису та печатки (за наявності), керуючись цим Порядком.

Розділ III Порядку отримав назву «Порядок набуття статусу СЕД». Згідно з ним юридичні особи, самозайняті особи, податкові агенти, контролюючі органи, органи державної влади, органи місцевого самоврядування набувають статусу СЕД з дати, зафіксованої у першій квитанції, та за

наявності другої квитанції про приймання першого електронного документа (якщо інше не встановлено нормативно-правовими актами та цим Порядком).

Набуття статусу СЕД здійснюється шляхом надсилання до контролюючого органу першого будь-якого електронного документа у встановленому форматі (стандарті) з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги».

Підтвердженням набуття статусу СЕД є отримання автором повідомлення про набуття статусу СЕД у складі першої квитанції.

У день припинення електронного документообігу контролюючий орган повідомляє автора про припинення електронного документообігу (із зазначенням причини) шляхом надсилання автоматично сформованого повідомлення про припинення електронного документообігу в Електронний кабінет або на електронну адресу, внесену до облікових даних автора, із зазначенням дати припинення за формою згідно з додатком 2 до цього Порядку.

Цей наказ набере чинності з 01 числа місяця, що настає за місяцем його офіційного опублікування.

16 травня його було опубліковано в "Офіційному віснику". Відповідно зміни до Порядку почнуть діяти з 1 червня 2023 року.

Джерело: <https://news.dtki.ua/accounting/automation/83335-z-1-cervnia-zaprachiye-onovlenii-poriadok-obminu-e-dokumentami-z-kontroliiucimi-organami>

Як перевірятимуть нарахування та сплату ПДФО, ЄСВ і ВЗ: методика від ДПС

ДПСУ затвердила Методику проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, ЄСВ та військового збору

ДПСУ [наказом від 04.05.2023 р. №322](#) затвердила Методику проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та військового збору ([завантажити](#)). Її призначено для застосування посадовими особами контролюючих органів під час виконання ними функціональних обов'язків, і вона має роз'яснювальний

та інформаційний характер. Вона не є вичерпною і може змінюватися та/або доповнюватися.

Методика містить інформацію щодо:

обсягів інформації, яка має бути перевірена та висвітлена в матеріалах перевірки;

способів викладення в матеріалах перевірки фактів та обставин;

способів обґрунтування висновків.

Під час проведення перевірки може бути використана інформація, що надійшла:

від платників податків та податкових агентів, у т. ч. дані стандартного аудиторського файлу (SAF-T);

від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та Національного банку України, зокрема інформація:

від банків, інших фінансових установ – інформація про наявність та рух коштів на рахунках платника податків, звіти про підзвітні рахунки, подані від фінансових агентів;

від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів; за наслідками податкового контролю;

від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифрової економіки, інформація про відповідність резидентів Дія Сіті вимогам Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», зокрема щодо включення/виключення платників податків до/з реєстру Дія Сіті;

інша інформація, оприлюднена відповідно до законодавства та/або добровільно чи за запитом надана контролюючому органу в установленому законодавством порядку, а також інформація, наведена у скарзі покупця (споживача) щодо порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій.

Метою документальної перевірки податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного внеску є встановлення правильності та своєчасності їхнього нарахування та сплати (перерахування), а також відображення в обліку та звітності.

Перевірка ПДФО, військового збору та ЄСВ передбачає такі напрями дослідження:

правильність формування обчислення об'єкта оподаткування ПДФО, військовим збором та бази нарахування єдиного внеску;

обґрунтованість застосовуваних розміру єдиного внеску, ставок податку на доходи фізичних осіб та правомірність застосування пільг;

дотримання вимог ведення поточних записів у первинному, аналітичному та синтетичному обліку господарських операцій, виходячи з яких нараховуються податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та єдиний внесок;

достовірність арифметичних розрахунків сум податкових зобов'язань із податку на доходи фізичних осіб, військового збору та сум єдиного внеску;

правильність складання і дотримання термінів подання звітності, податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску контролюючим органам;

реальність відображення залишків заборгованості в розрахунках із бюджетами з податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдиного внеску в обліку;

своєчасність і повнота сплати (перерахування) податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного внеску.

Документальна перевірка включає порівняння первинних документів зі зведеними обліковими регістрами та визначення достовірності відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку, взаємний контроль операцій, зіставлення облікових регістрів із даними Головної книги, показників фінансової та податкової звітності.

Джерело: <https://news.dtki.ua/law/inspections/83729-iaak-pereviriatimut-naraxuvannia-ta-splatu-pdfo-jesv-i-vz-metodika-vid-dps>

Мінфін назвав умови проведення планових перевірок ДПС з 1 липня

За позицією Мінфіну, планові перевірки ДПС під час дії воєнного стану проводитимуться за наявності під час проведення перевірок безпечного доступу до територій, приміщень та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності

ВРУ підтримала у першому читанні зміни до [Податкового кодексу України](#) та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану (законопроект №8401). Цього ж дня з'явилася [інформація](#) від Міністерства фінансів.

За нею, відповідні зміни спрямовано на відновлення довоєнного стану системи оподаткування.

«Прийняття законопроекту сприятиме збільшенню надходжень до державного та місцевих бюджетів у 2023 році на суму близько 10 млрд гривень»,— пояснив Міністр фінансів Сергій Марченко.

Законопроектом запропоновано з 01 липня 2023 року:

- 1) скасування можливості для ФОПів та юридичних осіб бути платниками єдиного податку III групи із застосуванням ставки єдиного податку у розмірі 2 % від суми доходу;
- 2) скасування можливості для ФОПів - платників єдиного податку I та II груп не сплачувати єдиний податок;
- 3) відновити проведення документальних перевірок. Водночас передбачано, що такі перевірки під час дії воєнного стану проводяться за наявності під час проведення перевірок безпечного доступу до територій, приміщень та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності та/або є об'єктами оподаткування, а також документів та іншої інформації, пов'язаної з обчисленням та сплатою податків, зборів;
- 4) відновити застосування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства; правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; порядку використання РРО/ПРРО;
- 5) відновити перебіг строків, визначених податковим законодавством.

«Законопроект не передбачає підвищення податків та не вводить нові ставки податків. Норми спрямовано насамперед на повернення податкового законодавства до довоєнного стану. Зокрема, з 01 липня 2023 року обмежується дія окремих норм Кодексу, запроваджених на період до

припинення або скасування воєнного стану на території України», — наголосив Міністр.

Прийняття законопроекту забезпечить виконання Україною зобов'язань у рамках Меморандуму про економічну та фінансову політику від 08 грудня 2022 року та впровадження заходів, реалізація яких сприятиме збільшенню податкових надходжень у 2023 році.

Джерело:

https://mof.gov.ua/uk/news/verkhovna_rada_priiniala_v_pershomu_chitanni_zmini_do_zakonodavstva_v_chastini_vidnovlennia_dovoiennoho_stanu_sistemi_opodatkovannia-4030

Яка відповідальність передбачена за порушення у сфері застосування РРО?

Фінансова відповідальність за порушення щодо застосування РРО

Державна податкова служба України
Головне управління ДПС у Запорізькій області

Ст.17 За порушення вимог цього Закону застосовуються **фінансові санкції** у таких розмірах:

У разі встановлення в ході перевірки факту: проведення розрахункових операцій з використанням РРО, ПРРО або розрахункових книжок на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг); непроведення розрахункових операцій через РРО та/або ПРРО з фіскальним режимом роботи; невіддача (в паперовому вигляді та/або електронній формі) відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті такого суб'єкта господарювання:

- 100% вартості проданих товарів - за порушення, вчинене вперше
- 150% вартості проданих товарів - за кожне наступне порушення

50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850 грн) - якщо при здійсненні розрахункових операцій суб'єкт господарювання не використовує, використовує незареєстровані належним чином, порушує встановлений порядок використання або не зберігає протягом встановленого строку книги обліку розрахункових операцій та/або розрахункові книжки

30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (510 грн) - якщо контрольну стрічку не надруковано або не створено в електронній формі на РРО або виявлено спотворення даних про проведення розрахункової операції, інформація про які міститься на такій контрольній стрічці

300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (5100 грн) - у разі проведення розрахункових операцій через РРО та/або ПРРО без використання режиму програмування найменування кожного підкацізованого товару із зазначенням коду товарної підкатегорії згідно з УКТ ЗЕД, ціни товару та обліку його кількості

300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (5100 грн) - у разі застосування при здійсненні розрахункових операцій РРО, в конструкцію чи програмне забезпечення якого внесені зміни, не передбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 6 липня 1995 року №265/95-ВР

Тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, санкції за порушення вимог цього Закону не застосовуються, крім санкцій за порушення порядку здійснення розрахункових операцій при продажу підкацізованих товарів.

На період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану або обставин непереборної сили проведення розрахункових операцій, що здійснюються в режимі офлайн, та використання фіскальних номерів із діапазону фіскальних номерів, сформованих фіскальним сервером контролюючого органу, можуть здійснюватися з перевищенням строків.

Ст.20 До суб'єктів господарювання, що здійснюють реалізацію товарів, які не обліковують у встановленому порядку, та/або не надали під час проведення перевірки документи, які підтверджують облік товарів у місці продажу (господарському об'єкті), за рішенням контролюючих органів застосовується фінансова санкція у розмірі вартості таких товарів, які не обліковані у встановленому порядку, за цінами реалізації, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб - підприємців, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками ПДВ (крім тих, які здійснюють діяльність з реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напідорожнього каміння).

Ст.26 **Адміністративна відповідальність**

За порушення встановленого законом порядку проведення розрахунків у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг - штраф на осіб, які здійснюють розрахункові операції, від 2 до 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від 5 до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

За дії, вчинені впродовж року - від 5 до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на осіб, які здійснюють розрахункові операції, і на посадових осіб - від 10 до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Джерело: <https://zp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/680692.html>

Якими документами платник податку може уповноважити особу підписувати податкові накладні?

На дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлений ПКУ термін.

Така норма передбачена [п. 201.1 ст. 201 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI](#) зі змінами та доповненнями.

Згідно зі ст. 207 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV зі змінами та доповненнями правочин, який вчиняє юридична особа, підписується особами, уповноваженими на це її установчими документами, довіреністю, законом або іншими актами цивільного законодавства.

Отже, податкова накладна підписується особою, уповноваженою на це установчими документами платника податку, довіреністю, законом або іншими актами цивільного законодавства.

Джерело: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/680657.html>

Яким чином платник податків має можливість надіслати до контролюючого органу річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом?

Платник податку, який зобов'язаний оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом через приватну частину Електронного кабінету має можливість надіслати до контролюючого органу у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним:

річну фінансову звітність у форматі XML за допомогою режиму «Введення звітності»;

аудиторський звіт разом із супровідним листом у форматі pdf (обмеження 5 МБ) за допомогою режиму «Листування з ДПС».

Відповідно до абзацу четвертого пункту [46.2 статті 46 ПКУ](#) платники податку на прибуток, які відповідно до Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають контролюючому органу річну фінансову звітність, яка підлягає оприлюдненню разом з аудиторським звітом у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним. У разі неподання (несвоєчасного подання) річної фінансової звітності, яка підлягає оприлюдненню разом з аудиторським звітом, застосовується відповідальність, передбачена пунктом [120.1 статті 120 ПКУ](#), для подання податкових декларацій (розрахунків).

Порядок подання фінансової звітності затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 року № 419.

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до законодавства (абзац другий пункту 2 Порядку № 419).

Згідно з абзацом третім пункту [49.4 статті 49 ПКУ](#) фінансова звітність, звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), що подаються згідно з вимогами абзаців першого та другого пункту [46.2 статті 46 ПКУ](#), подаються в електронній формі з дотриманням вимог законів України від 22 травня 2003 року № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг» та від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронні довірчі послуги» до контролюючих органів платниками податку на прибуток підприємств та неприбутковими підприємствами, установами, організаціями, які подають податкову звітність в електронній формі.

Подання документів засобами електронного зв'язку в електронній формі здійснюється платниками відповідно до норм ПКУ та Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2017 № 557 (в редакції наказу Міністерства фінансів України від 01.06.2020 № 261).

Для формування та передачі звітності в електронному вигляді суб'єктами господарювання призначений Формат (стандарт) електронного документа звітності суб'єктів господарювання, затверджений наказом Міністерства доходів і зборів України від 29.11.2013 № 729.

Кожний документ звітності є файлом, що містить інформацію лише щодо одного звіту, перерахунку, декларації, додатка до декларації тощо.

Документи можуть подаватись як окремими файлами, так і пакетом (п. 2 Формату (стандарту)).

Пакет звітних документів – певний перелік документів одного типу чи різних типів, що подаються суб'єктом господарювання в одному звітному періоді. Пакет повинен містити основний документ звітності та необхідні додатки до нього. Фізично пакетом документів є набір XML-файлів, які називаються згідно з форматом (стандартом) електронної звітності (п. 3 Формату (стандарту)).

Таким чином, платниками податків для формування та передачі фінансової звітності в електронному вигляді використовуються файли у форматі XML.

Платники для формування електронних документів самостійно на власний розсуд можуть обрати будь-яке програмне забезпечення, у тому числі інформаційно-телекомунікаційну систему «Електронний кабінет».

Вхід до Електронного кабінету здійснюється за адресою: <http://cabinet.tax.gov.ua>, а також через офіційний вебпортал ДПС.

Робота у приватній частині Електронного кабінету здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису, отриманого у будь-якого Кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг.

В режимі «Введення звітності» приватної частини Електронного кабінету платник має можливість створювати, редагувати, підписувати та надсилати електронні документи, зокрема фінансову звітність.

При формуванні фінансової звітності платник самостійно встановлює фільтр за параметрами: «рік», «період», «тип форми» та обирає необхідну форму фінансової звітності за звітний період, щодо якого здійснюється звітування. В наступному вікні обирає «стан документа» та відповідний територіальний орган ДПС: «регіон», «район».

Режим «Листування з ДПС» приватної частини Електронного кабінету дозволяє платнику направити до органу ДПС разом із супровідним листом аудиторський звіт у форматі pdf (обмеження 5 МБ).

Датою подання аудиторського звіту із супровідним листом є дата реєстрації супровідного листа в органі ДПС. Протягом одного робочого дня після надсилання такого листа до органу ДПС автора електронного листа буде повідомлено про вхідний реєстраційний номер та дату реєстрації.

Інформацію щодо отримання та реєстрації листа в органі ДПС можна переглянути у вкладці «Вхідні» меню «Вхідні/вихідні документи» приватної частини Електронного кабінету, відправлені листи – у вкладці «Вихідні документи» меню «Вхідні/вихідні документи».

Джерело: <https://zp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/675116.html#:~:text=%D0%A0%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC%20%C2%AB%D0%9B%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B7%20%D0%94%D0%9F%D0%A1%C2%BB%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%97,%D1%81%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%20%D0%94%D0%9F%D0%A1>.

Чи відповідають платежі, які здійснюються згідно договору про передання невиключних майнових прав на використання знаку для товарів та послуг, поняттю роялті та чи є правомірним віднесення таких платежів на витрати підприємства?

Відповідно до [ст. 420 Цивільного кодексу України](#) (далі – ЦКУ) торговельні марки (знаки для товарів і послуг) належать до об'єктів інтелектуального права.

Право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений ЦКУ та іншим законом ([ст. 418 ЦКУ](#)).

Згідно із п.п. 1 частини першої [ст. 424 ЦКУ](#) майновими правами інтелектуальної власності є, зокрема, право на використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону повністю або частково іншій особі. Умови передання майнових прав інтелектуальної власності можуть бути визначені договором, який укладається відповідно до цього Кодексу та іншого закону ([частини перша-друга ст. 427](#)).

Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі, зокрема, договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності ([п.п. 4 частини першої ст. 1107 ЦКУ](#)).

Частиною другою [ст. 1107 ЦКУ](#) встановлено, що правочин щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності укладається у письмовій (електронній) формі, за винятком випадків, визначених законом. У разі недодержання письмової (електронної) форми договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності такий договір є нікчемним.

Пунктом [3 ст. 5 Закону України від 15 грудня 1993 року № 3689-ХІІ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»](#) (далі – Закон № 3689) встановлено, що набуття права на торговельну марку засвідчується свідоцтвом.

Свідоцтво надає його власнику право використовувати торговельну марку та інші права, визначені цим Законом ([п. 2 ст. 16 Закону № 3689](#)).

При цьому п. 1 ст. 16 Закону № 3689 встановлено, що права, що випливають із свідоцтва, діють від дати подання заявки.

Державна реєстрація торговельної марки здійснюється Національним органом інтелектуальної власності одночасно з публікацією відомостей про видачу свідоцтва, для чого вносить до Реєстру відповідні відомості ([п. 1 ст. 13 Закону № 3689](#)).

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами Кодексу ([п. 1.1 ст. 1 Кодексу](#)).

Відповідно до пунктів [5.1 - 5.3 ст. 5 Кодексу](#) поняття, правила та положення, установлені Кодексу та законами з питань митної справи, застосовуються виключно для регулювання відносин, передбачених ст. 1 Кодексу. У разі якщо поняття, терміни, правила та положення інших актів суперечать поняттям, термінам, правилам та положенням Кодексу, для регулювання відносин оподаткування застосовуються поняття, терміни, правила та положення Кодексу. Інші терміни, що застосовуються у Кодексу і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами.

Підпунктом [14.1.225 п. 14.1 ст. 14 Кодексу](#) встановлено, що роялті - будь-який платіж, в тому числі платіж, що сплачується користувачем об'єктів авторського права і (або) суміжних прав на користь організацій колективного управління, відповідно до Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав», отриманий як винагорода за використання або за надання права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а саме на будь-які літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, передачі (програми) організацій мовлення, інші аудіовізуальні твори, будь-які права, які охороняються патентом, будь-які зареєстровані торговельні марки (знаки на товари і послуги), права інтелектуальної власності на дизайн, секретне креслення, модель, формулу, процес, права інтелектуальної власності на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау).

Не вважаються роялті платежі, отримані:

як винагорода за використання комп'ютерної програми, якщо умови використання обмежені функціональним призначенням такої програми та її відтворення обмежене кількістю копій, необхідних для такого використання (використання «кінцевим споживачем»);

за придбання примірників (копій, екземплярів) об'єктів інтелектуальної власності, у тому числі в електронній формі, для використання за своїм

функціональним призначенням для кінцевого споживання або для перепродажу такого примірника (копії, екземпляра);

за придбання речей (у тому числі носіїв інформації), в яких втілені або на яких містяться об'єкти права інтелектуальної власності, визначені в абзаці першому цього підпункту, у користування, володіння та/або розпорядження особи;

за передачу прав на об'єкти права інтелектуальної власності, якщо умови передачі прав на об'єкт права інтелектуальної власності надають право особі, яка отримує такі права, продати або здійснити відчуження в інший спосіб права інтелектуальної власності або оприлюднити (розголосити) секретні креслення, моделі, формули, процеси, права інтелектуальної власності на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау), крім випадків, коли таке оприлюднення (розголошення) є обов'язковим згідно із законодавством України;

за передачу права на розповсюдження примірників програмної продукції без права на їх відтворення або якщо їх відтворення обмежено використанням кінцевим споживачем.

В описаній ситуації реєстрація торгової марки ще не є закінченою: фізична особа – власник торгової марки подала заяву на реєстрацію, яка опублікована на офіційному сайті, але свідоцтво ще не отримано.

Оскільки поняття роялті передбачає плату за будь-які зареєстровані торговельні марки (знаки на товари і послуги), тобто відомості про торговельні марки (знаки), повинні бути внесені до Державного реєстру свідоцтв України на торговельні марки, то платіж, який здійснюється за використання торгової марки, свідоцтво на яку ще не отримано не підпадає під визначення роялті.

Що стосується правомірності віднесення вказаних платежів до витрат підприємства, то правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку визначені [Законом України від 16 липня 1999 року № 996 - XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» \(далі – Закон № 996\).](#)

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти

щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга [ст. 6 Закону № 996](#)).

Відповідно до [Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375](#), Міністерство фінансів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, державну політику зокрема у сфері бухгалтерського обліку та забезпечує формування і реалізацію єдиної державної податкової та митної політики.

Враховуючи вищезазначене, питання щодо порядку формування витрат у бухгалтерському обліку відноситься до компетенції Міністерства фінансів України.

Відповідно до [п. 52 прим. 8 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього Кодексу щодо надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з [п.п. 69.9 п. 69 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, для платників податків та контролюючих органів зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію ([п. 52.2 ст. 52 Кодексу](#)).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1155/ПК/99-00-21-02-02-06 від 06.04.2023

Чи підлягає амортизації транспортний засіб, який було мобілізовано, та у зв'язку з чим не використовується ТОВ у господарській діяльності?

Відповідно до п. 3 Положення про військовий транспортний обов'язок, затвердженого постановою [Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1921](#)

(далі – Положення) під час мобілізації задоволення потреб військових формувань здійснюється шляхом безоплатного залучення транспортних засобів і техніки підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності на умовах повернення їх після оголошення демобілізації.

Частиною першою та другою ст. 6 Закону України від 21 жовтня 1993 № 3543 «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (далі – Закон № 3543) військово-транспортний обов'язок установлюється з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань на особливий період транспортними засобами і технікою і поширюється на центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, у тому числі на залізниці, порти, пристані, аеропорти, нафтобази, автозаправні станції дорожнього господарства та інші підприємства, установи і організації, які забезпечують експлуатацію транспортних засобів, а також на громадян - власників транспортних засобів.

Порядок виконання військово-транспортного обов'язку визначається Кабінетом Міністрів України.

Порядок відшкодування державою вартості майна чи збитків, яких зазнають центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, а також громадяни внаслідок вилучення чи примусового відчуження транспортних засобів в особливий період, визначається законом.

Залучення транспортних засобів під час мобілізації здійснюється територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, Центральним управлінням або регіональними органами Служби безпеки України, відповідним підрозділом Служби зовнішньої розвідки України на підставі рішень місцевих державних адміністрацій, що оформлюються відповідними розпорядженнями.

Приймання-передача транспортних засобів, залучених під час мобілізації, та їх повернення після оголошення демобілізації здійснюються на підставі актів приймання-передачі, в яких зазначаються відомості про власників, технічний стан, залишкову (балансову) вартість та інші необхідні відомості, що дають змогу ідентифікувати транспортні засоби.

Повернення транспортних засобів власнику здійснюється протягом 30 календарних днів з моменту оголошення демобілізації.

Порядок компенсації шкоди, завданої транспортним засобам внаслідок їх залучення під час мобілізації, визначається Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до [п. 42 Положення транспортні засоби і техніка, які були знищені внаслідок їх залучення під час мобілізації](#), підлягають списанню з балансового обліку підприємств, установ та організацій на підставі наданих військовими формуваннями документів, які підтверджують знищення таких транспортних засобів і техніки.

Відповідно до [п.п. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 Кодексу](#) основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Отже, якщо транспортні засоби, що обліковувалися у ТОВ у складі основних засобів, передані (мобілізовані) ним для забезпечення потреб Збройних Сил України за актом приймання-передачі (додаток 4 до Положення), то право власності на такі транспортні засоби залишається у ТОВ і вони продовжують обліковуватись у нього на балансі і відповідно до правил бухгалтерського обліку можуть продовжувати амортизуватись.

У випадку ж, коли транспортний засіб передається за актом про примусове відчуження (додаток до постанови [КМУ від 31.10.2012 № 998](#) «Деякі питання здійснення повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»), то такий засіб підлягає списанню з балансу товариства.

Крім того, якщо транспортні засоби, що перебувають у власності суб'єктів господарювання, обліковуються як товари, призначені для продажу, такі транспортні засоби у бухгалтерському обліку враховуються у складі запасів.

Згідно з [п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Кодексу](#) об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних

стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього Кодексу.

Відповідно до [п.п. 14.1.3 п. 14.1 ст. 14 Кодексу](#) амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Згідно <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> п. 138.1, п. 138.2 ст. 138 Кодексу фінансовий результат до оподаткування збільшується, зокрема, на суму нарахованої амортизації основних засобів та/або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності та зменшується на суму розрахованої амортизації основних засобів та/або нематеріальних активів відповідно до [п. 138.3 ст. 138 Кодексу](#).

Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування встановлено [п. 138.3 ст. 138 Кодексу](#).

Згідно з [п.п. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 Кодексу](#) розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених [п.п. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 розділу I цього Кодексу, підпунктами 138.3.2-138.3.4 цього пункту](#). При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Для розрахунку амортизації відповідно до положень цього пункту визначається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку.

Амортизація не нараховується за період невикористання (експлуатації) основних засобів у господарській діяльності у зв'язку з їх консервацією.

Відповідно до [п.п. 138.3.2 п. 138.3 ст. 138 Кодексу](#) термін «невиробничі основні засоби», «невиробничі нематеріальні активи» означають відповідно основні засоби, нематеріальні активи, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку.

Положення [п. 138.1 та п. 138.2 ст. 138 Кодексу](#) передбачають коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, які виникають при нарахуванні амортизації виключно для активів, що є основними засобами або

нематеріальних активів, які відповідають вимогам [п.п. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 Кодексу](#).

Отже, не підлягають податковій амортизації відповідно [до п.п. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 Кодексу](#) основні засоби, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку (невиробничі), а також ті, що знаходяться на консервації.

Якщо основні засоби (транспортні засоби), які тимчасово не використовуються у господарській діяльності платника податку (передані у тимчасове користування Збройним Силам України в рамках виконання ТОВ військово-транспортного обов'язку під час дії воєнного стану), призначені для використання у господарській діяльності і нарахування амортизації у бухгалтерському обліку протягом такого періоду не припиняється, то такі основні засоби можуть амортизуватись протягом такого періоду у податковому обліку.

При цьому, вартість переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку таких транспортних засобів у податковому обліку не амортизується.

Відповідно до [п. 52⁸ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього Кодексу щодо надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з [п.п. 69.9 п. 69 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) для платників податків та контролюючих органів тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію ([п. 52.2 ст. 52 Кодексу](#)).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1238/ІПК/99-00-21-02-02-06 від 19.05.2023

Нюанси отримання та використання грантових коштів: ПДВ та податковий кредит

Чи виникає при отриманні грантових коштів податкове зобов'язання з податку на додану вартість (з посиланням на статті Кодексу)?

Чи має право підприємство на формування податкового кредиту за товари, роботи, послуги, основні засоби, за які сплачено з грантових коштів, якщо будуть виконані умови гранту та зареєстровані податкові накладні?

Для цілей оподаткування ПДВ платниками податку є особи, перелік яких визначено [п.п. 14.1.139 п. 14.1 ст. 14 та п. 180.1 с. 180 Кодексу](#), зокрема юридична особа, створена відповідно до закону у будь-якій організаційно-правовій формі.

Згідно з п.п. «а» і «б» п. 185.1 ст. 185 Кодексу об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких відповідно до ст. 186 Кодексу розташоване на митній території України.

[Пунктом 188.1 ст. 188 Кодексу](#) визначено, що база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку, який нараховується відповідно до підпунктів [213.1.9 і 213.1.14 п. 213.1 ст. 213 цього Кодексу](#), збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками - суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів).

До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг.

Правила формування податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ та складання податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних і їх реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) встановлено [ст. 187 і 198 і 201 Кодексу](#).

Згідно з [пп. 201.1, 201.7 та 201.10 ст. 201 Кодексу](#) при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в ЄРПН у встановлені Кодексом терміни.

Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на рахунок як попередня оплата (аванс).

Податкова накладна, складена та зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, є для покупця таких товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту.

Враховуючи викладене, та виходячи з аналізу норм Кодексу та інших нормативно-правових актів зазначених вище, опису питання і фактичних обставин, наявних у зверненні, ДПС повідомляє.

Щодо питання 1

Об'єктом оподаткування ПДВ згідно з п.п. «а» і «б» [п. 185.1 ст. 185 Кодексу](#) є, зокрема, операції платника ПДВ з постачання товарів /послуг, місце постачання яких відповідно до ст. 186 Кодексу розташоване на митній території України, а не операції із отримання або використання цих грантів.

Таким чином, при отриманні ТОВ мікрогранту у вигляді грошових коштів, які за своєю фактичною сутністю не є оплатою вартості товарів/послуг, податкових наслідків з ПДВ у ТОВ не виникатиме.

Щодо питання 2

Пунктом [198.3 ст. 198 Кодексу](#) визначено, що податковий кредит звітного періоду визначається виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів/послуг та складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою [пунктом 193.1 статті 193 цього Кодексу](#), протягом такого звітного періоду у зв'язку з:

придбанням або виготовленням товарів та наданням послуг;

придбанням (будівництвом, спорудженням) основних фондів (основних засобів, у тому числі інших необоротних матеріальних активів та незавершених капітальних інвестицій у необоротні капітальні активи);

ввезенням товарів та/або необоротних активів на митну територію України.

Нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари/послуги та основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

Не відносяться до податкового кредиту суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, не підтверджені зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних податковими накладними / розрахунками коригування до таких податкових накладних чи не підтверджені митними деклараціями (тимчасовими, додатковими та іншими видами митних декларацій, за якими сплачуються суми податку до бюджету при ввезенні товарів на митну територію України), іншими документами, передбаченими [п. 201.11 ст. 201 цього Кодексу](#) (п. 198.6 ст. 198 Кодексу).

Згідно з [п. 198.5 ст. 198 Кодексу](#) платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до пункту 189.1 статті 189 цього Кодексу, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в Єдиному реєстрі податкових накладних в терміни, встановлені цим Кодексом для такої реєстрації, зведену податкову накладну за товарами/послугами, необоротними активами придбаними/виготовленими з податком на додану вартість (для товарів/послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 1 липня 2015 року, - у разі якщо під час такого придбання або виготовлення суми податку були включені до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися в

неоподатковуваних операціях або в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку (крім випадків, передбачених [п. 189.9 ст. 189 цього Кодексу](#)).

У разі якщо придбані та/або виготовлені товари/послуги, необоротні активи частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково - ні, платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до пункту [189.1 статті 189 цього Кодексу](#), та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати зведену податкову накладну в Єдиному реєстрі податкових накладних на загальну суму частки сплаченого (нарахованого) податку під час їх придбання або виготовлення, яка відповідає частці використання таких товарів/послуг, необоротних активів в неоподатковуваних операціях ([п. 199.1 ст. 199 Кодексу](#)).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1235/ПК/99-00-21-02-02-06 від 19/05/2023

Чи є необхідність у подачі окремої/відповідної звітності до податкового органу у розрізі отриманого підприємством гранту та цільового його використання? Якщо так – які саме звіти?

Постановою № 738 та положеннями Кодексу не передбачено подання до податкового органу окремої/відповідної звітності у розрізі отриманого підприємством гранту та цільового його використання.

Згідно з нормами чинного законодавства платники податку зобов'язані самостійно декларувати свої податкові зобов'язання та визначати сутність і відповідність здійснюваних ними операцій тим, які перераховані Кодексом.

Відповідно до [п. 52⁸ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього Кодексу щодо надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з [п.п. 69.9 п. 69 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX Кодексу](#) для платників податків та контролюючих органів тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію ([п. 52.2 ст. 52 Кодексу](#)).

Джерело: Індивідуальна податкова консультація 1235/ПК/99-00-21-02-02-06 від 19/05/2023

www.appu.org.ua

Адреса: 04119, м. Київ, вул. Юрія Ілленка, 83-Д а/с25

***З організаційних питань телефонувати
Вікторії Беспаловій 067-793-00-15***

***З проблемних питань щодо захисту Ваших прав та законних
інтересів звертатися до
Лесі Кашпур 067-266-14-85***

info-appu@ukr.net